

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**PRVNÍ POMOC NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH
JAKO ZÁKLADNÍ PRVEK BEZPEČNOSTI**

Autor práce: Jaroslav Smola
Studijní program: Bezpečnostně právní činnost
Forma studia: Kombinovaná
Vedoucí práce: PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2024

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Jaroslav Smola

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Píbram

Název bakalářské práce: První pomoc na základních školách jako základní prvek bezpečnosti

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: First Aid In Primary School As A Basic Element Of Safety

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.

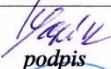

Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): 4/2023

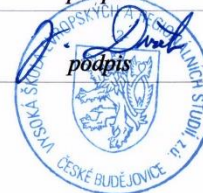
Cíl bakalářské práce:

Hlavním cílem bakalářské práce je zkoumat stav vzdělávání v oblasti poskytování první pomoci u žáků vybraných základních škol Plzeňského kraje. Vedlejším cílem je charakteristika první pomoci jako jednoho ze základních prvků bezpečnosti.

Student: Jaroslav Smola	29.4.2023 datum	 podpis
Vedoucí práce: PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.	29.4.2023 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	2.6.2023 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	6.6.2023 datum	 podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	7.6.2023 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce PhDr. Štěpánu Kavanovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

SMOLA, J. *První pomoc na základních školách jako základní prvek bezpečnosti: bakalářská práce*. Příbram: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2024. 78 s. Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Klíčová slova: bezpečnost, první pomoc, základní školy

Práce analyzuje aktuální stav výuky první pomoci na základních školách v Plzeňském kraji. Ke zjištění situace je využito dotazníkového šetření na základních školách v Plzeňském kraji a zároveň je práce doplněna o řízené rozhovory s vyučujícími zabývajícími se na dotazovaných školách výukou první pomoci.

Hlavním cílem práce je zkoumat stav vzdělávání první pomoci na základních školách. Vedlejším cílem práce je definování první pomoci ve vztahu k bezpečnosti. V teoretické části práce je vymezen pojem první pomoci, charakterizován vztah první pomoci v rámci bezpečnosti. Autor zde vyjmenovává i nestátní organizace věnující se vzdělávání v tomto odvětví. V teoretické části jsou vyhodnoceny získané údaje z dotazníkového šetření, řízených rozhovorů a autorovo shrnutí a navrhuje opatření.

ABSTRACT

SMOLA, J. *First Aid In Primary School As A Basic Element Of Safety: Bachelor Thesis*. Příbram: The College of European and Regional Studies, 2024. 78 pp. Supervisor: PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Key words: safety, first aid, primary schools

The thesis analyzes the current state of first aid teaching in primary schools in the Pilsen region. To find out the situation, a questionnaire survey at primary schools in the Pilsen region is used, and at the same time, the work is supplemented by guided interviews with teachers involved in teaching first aid at the surveyed schools.

The main goal of the work is to examine the state of first aid education in primary schools. A secondary goal of the work is the definition of first aid in relation to safety. In the theoretical part of the work, the concept of first aid is defined, the relationship of first aid within the framework of safety is characterized. The author also lists non-governmental organizations dedicated to education in this sector. In the theoretical part, the data obtained from the questionnaire survey, guided interviews and the author's summary and proposed measures are evaluated.

Obsah

Úvod.....	8
1 Cíl a metodika bakalářské práce.....	9
2 Vymezení základních pojmů.....	11
2.1 První pomoc.....	11
2.1.1 První pomoc a právní předpisy v České republice.....	12
2.1.2 Historie první pomoci.....	15
2.1.3 Dělení první pomoci.....	17
2.2 Pojem bezpečnost a jeho definice.....	20
2.2.1 Hledisko bezpečnosti.....	22
3 Přehled aktuálního stavu výuky první pomoci na základních školách.....	24
4 Možnosti vzdělávání první pomoci u vybraných nestátních neziskových organizací.....	27
5 Praktická část.....	32
5.1 Dotazník.....	32
5.2 Rozhovor.....	53
5.2.1 Výsledky rozhovoru.....	57
6 Vyhodnocení výsledků šetření.....	59
7 Navrhované řešení.....	62
Závěr.....	64
Seznam použitých zdrojů.....	66
Seznam zkratk.....	71
Seznam tabulek a grafů.....	72

Úvod

Bakalářská práce je zaměřená na první pomoc na základních školách jako základní prvek bezpečnosti. Znalost první pomoci je základní dovednost, kterou by měla ovládat každá osoba. Schopnosti a kompetence získáváme již od dětství, ať už ze školy, zaměstnání, od rodičů či z vlastní zkušenosti. Právě znalost první pomoci již od dětského věku může v kritických situacích doslova zachránit život. Pokud člověk ví, co dělat, poskytuje to alespoň jistotu, že situaci daný jedinec zvládne. Bohužel, mnoho dospělých má problémy s poskytováním první pomoci a řešení krizových situací, a proto by měla být tato dovednost vštěpována dětem již od jejich nejmladšího věku.

Tato práce se věnuje především zjištění znalostí dětí na vybraných základních školách v Plzeňském kraji. Umět poskytnout první pomoc je nedílnou součástí bezpečnosti a přináší benefity nejen v prevenci, ale také při řešení již vzniklých krizových situací. Zaměření se na zjištění aktuální situace výuky na základních školách přinese obraz o současném způsobu a obsahu výuky. Práce přinese odpovědi na otázky, jak děti vstřebávají předávané informace a zda je umí vhodně interpretovat a využít. Ve vztahu k bezpečnosti je proto důležité nejen analyzovat současné implementování první pomoci do vzdělávacího procesu, ale také jeho dostatečnost a efektivitu.

Zpracováním tohoto tématu chce autor upozornit na důležitost první pomoci ve vztahu k bezpečnosti. Zkoumáním situace na vybraných školách přinést podněty pro zlepšení či naopak potvrdit dobrou školní praxi a vytvořit tak podklad pro další instituce či školy při vytváření výukových plánů. Mimo povinnou školní výuku jsou v práci zmíněny i organizace, které se tomuto tématu věnují a přináší teoretickou základnu pro celoživotní vzdělávání nejen pro děti.

Práce je rozdělena do dvou částí, kdy první teoretická část se zaměřuje popisu základním tématům práce. Zároveň zde autor popisuje vztah první pomoci a bezpečnosti. Čtenáři je zde přiblíženo umístění výuky první pomoci v rámci vzdělávacího programu pro základní školy a očekávané výstupy výuky. Autor v této části práce také uvádí několik neziskových organizací zaměřujících se na předávání informací ohledně první pomoci.

Druhá část práce je zaměřena na ověření aktuální situace, zhodnocení zjištěných výsledků a navrhovaná řešení autora. V praktické části je využito dotazníkového šetření mezi žáky vybraných základních škol a řízeného rozhovoru s vybranou skupinou pedagogů z těchto škol.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem bakalářské práce je zkoumat stav vzdělávání v oblasti poskytování první pomoci u žáků vybraných základních škol Plzeňského kraje. Vedlejším cílem práce je charakteristika první pomoci jako jednoho ze základních prvků bezpečnosti.

Zkoumáním aktuálního stavu vzdělávání v oblasti poskytování první pomoci pomůže stanovit, zda současný způsob implementace poskytování první pomoci ve výuce žáků je dostatečný, aby si žáci osvojili základní dovednosti a znalosti v této oblasti a přispěli tak k navýšení bezpečnosti své, svého okolí i celé komunity. Umět poskytnout první pomoc sobě a ostatním, předcházet nebezpečným situacím či umět se adekvátně zachovat při mimořádných událostech je možné bezpochyby považovat za základní prvek bezpečnosti obyvatel i celé komunity. Zaměření se v rámci zkoumání na období základního vzdělávání je především z důvodu toho, že poskytnutí první pomoci lze považovat za oblast nezbytnou pro správné fungování osoby ve společnosti a osvojení si vhodných dovedností, které dokáží zachránit životy.

V bakalářské práci budou využity výzkumné metody dotazníkového šetření mezi žáky vybraných základních škol Plzeňského kraje a řízený strukturovaný rozhovor s pedagogy těchto žáků. Zároveň budou v práci aplikovány metody popisné, analýza a rešerše aktuálně dostupných zdrojů týkajících se zvolené problematiky.

V úvodní teoretické části bakalářské práce jsou využity především metody popisné. Konkrétně rešerše dostupných literárních pramenů v oblasti poskytování první pomoci, bezpečnosti a vzdělávání. Mimo literární zdroje jsou analyzovány i údaje ze zákonů, odborné literatury, ověřených webových stránek či opatření ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Rešerše je proces systematického vyhledávání, sběru a analýzy informací, dat a relevantního obsahu týkajícího se konkrétního tématu.¹ Při rešerši dochází k vyhledávání informací z relevantních zdrojů, jako je odborná literatura, vědecké články, databáze a další. Po získání těchto zdrojů dochází k samotnému sběru dat potřebných pro dané téma, které poslouží k realizaci konkrétní práce, pro kterou byla data shromažďována.

---

¹ ABC.cz: Slovník cizích slov [online]. [cit. 2023-08-20]. Dostupné na WWW:<<https://slovník-cizichslov.abz.cz/web.php/slovo/reserse>>.

Dotazování je jednou ze základních výzkumných metod a je využita především v praktické části bakalářské práce. Metoda dotazování je založena na kladení otázek předepsaným způsobem s vybraným vzorkem osob tzv. respondentů. Sběr informací od respondentů může probíhat přímým i nepřímým způsobem. Mezi dotazovací techniky sběru dat patří dotazníkové šetření, rozhovor nebo anketa.²

Dotazníkové šetření patří mezi kvantitativní metody výzkumu a většinou mají podobu formuláře obsahující sérii otázek, které mohou být otevřené či uzavřené. Lze říci, že se jedná o písemnou formu řízeného rozhovoru s respondenty. Dotazníkové šetření musí splňovat určitá pravidla jako je například struktura samotného dotazníku. Dotazník musí mít úvod, kde je vysvětlen cíl dotazování, způsob práce s dotazníkem a informace o době a průběhu dotazování. Úvod by měl respondenta informovat, ale také motivovat a zaujmout. Střední část se věnuje samotným otázkám. Na začátku by měly být zvoleny otázky poutající pozornost respondenta, ve středu dotazníku pak podstatné otázky, důležité pro výzkum. V závěru by pak měly být použity nejlehčí a nejméně náročné otázky. V závěru dotazníku by se měl objevit prostor pro vyjádření vlastního názoru respondenta, možnost získání kontaktu a poděkování za vyplnění.³

Strukturovaný rozhovor je další z metod dotazování. Zpravidla je vedený osobně a to přímo mezi respondentem a tazatelem. Řízený rozhovor má jasně danou strukturu, pořadí otázek a postup, kterého se tazatel drží. Může být zvolena i varianta polo strukturovaného rozhovoru, kde je nutné, aby zazněly zvolené otázky. Nicméně mohou být z různých důvodů respondentovi přeformulovány či mohou vzniknout další rozšiřující otázky. Poslední variantou je nestrukturovaný rozhovor, který samovolně plyne, a otázky v průběhu rozhovoru přirozeně vyplývají v rámci jeho tématu. Tento typ rozhovoru může umožnit objevení širších souvislostí ve zkoumaném tématu, nicméně je v tomto případě velmi obtížné porovnání odpovědí jednotlivých respondentů.⁴ V bakalářské práci byla zvolena metoda řízeného strukturovaného rozhovoru a to především z důvodu lepšího porovnání odpovědí jednotlivých respondentů a snadnější vyhodnocení výsledků rozhovoru.

---

² Metody a techniky sběru primárních dat [online]. [cit. 2023-08-26]. Dostupné z: <https://docplayer.cz/217889488-6-metody-a-techniky-sberu-primarnich-dat.html>

³ WALKER, Ian. Výzkumné metody a statistika. Praha: Grada, 2013, s. 52-55. ISBN 978-80-247-3920-5.

⁴ KOZEL, Roman; MYNÁŘOVÁ, Lenka a SVOBODOVÁ, Hana. Moderní metody a techniky marketingového výzkumu. Expert (Grada). Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3527-6.

2 Vymezení základních pojmů

Tato kapitola se zabývá především vymezením základních pojmů souvisejících s tématem a obsahem bakalářské práce. Autor zde definuje základní témata související s prací jako celkem. Především se kapitola věnuje vymezení první pomoci, její historii a definici. Zároveň je v kapitole popsáno, jakým způsobem je první pomoc implementována ve výuce na základních školách. Popsáno je i téma bezpečnosti a vzájemný vztah bezpečnosti a první pomoci.

2.1 První pomoc

Jako základní definici pro tuto práci lze využít vymezení první pomoci podle J. Zemana: „První pomoc je soubor jednoduchých a účelných opatření, jejichž základním cílem je záchrana života nebo zdraví u lidí postižených úrazem či náhlou poruchou zdraví.“⁵

Na základě této charakteristiky první pomoci je možno říci, že každá osoba by měla být seznámena s postupy první pomoci, které slouží k okamžitému poskytnutí pomoci v případě náhlého ohrožení zdraví nebo života. Před samotnou první pomocí může být nutná tzv. technická první pomoc, která je věnována minimalizaci rizika pro záchránce a prevenci dalších negativních vlivů na postiženého. Klíčovou součástí první pomoci je také péče o postiženou osobu do okamžiku, kdy jsou profesionální záchranáři schopni převzít péči.

Správně provedená první pomoc musí být efektivní, rychlá a rozhodná, zohledňující také bezpečnost záchránce. V případech, kdy by poskytování první pomoci mohlo ohrozit život nebo zdraví samotného záchránce, není vhodné takovou pomoc poskytovat.

První pomoc lze rozdělit několika způsoby. V první řadě ji lze rozčlenit na dvě hlavní kategorie: technickou a zdravotnickou. Technická první pomoc, která často předchází zdravotnické péči, se zaměřuje na minimalizaci rizika pro záchránce a zajištění vhodných podmínek pro poskytování další péče. To může zahrnovat například hašení požáru, zabezpečení místa nehody a podobně. Na druhou stranu, zdravotnická první pomoc zahrnuje veškeré činnosti, které jsou prováděny při péči o postiženého pacienta a nezasahují již do oblasti technické pomoci.

Rozlišujeme také mezi laickou a odbornou první pomocí. Laickou první pomocí se rozumí poskytování pomoci osobami, které nejsou v první pomoci školeny nebo nemají

---

⁵ ZEMAN, J. První pomoc. 2. vyd. Praha : Galén, 1998. ISBN 80-7484-579-5

zdravotnické vzdělání. Tyto osoby často pomáhají náhodně, bez specializovaného vybavení, pouze s dostupným základním materiálem. Na druhé straně, odborná první pomoc je poskytována osobami, které jsou v první pomoci školeny a mají k dispozici specializované vybavení. Tito odborníci reagují na výzvy k intervencím a jsou schopni poskytovat vyšetření a ošetření pacienta s vědomím a zkušeností v oblasti první pomoci.⁶

2.1.1 První pomoc a právní předpisy v České republice

Poskytování první pomoci, tj. rychlé a účinné pomoci lidem v nouzi ohrožující zdraví nebo život, by mělo být samozřejmostí a lidskou povinností. Bohužel, ne každý je vybaven takovým morálním a charakterovým srdcem, aby okamžitě reagoval a pomáhal. Proto byla nutnost zahrnout problematiku první pomoci do právního řádu České republiky.

První pomoc je naprosto klíčová a její postavení je pevně zabezpečeno zákonem. Nezbytným bodem v této souvislosti může být zmínka o zákoně č. 40/2009 Sb., známém také jako trestní zákon.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

§ 150 Neposkytnutí pomoci

„(1) Kdo osobě, která je v nebezpečí smrti nebo jeví známky vážné poruchy zdraví nebo jiného vážného onemocnění, neposkytne potřebnou pomoc, ač tak může učinit bez nebezpečí pro sebe nebo jiného, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

(2) Kdo osobě, která je v nebezpečí smrti nebo jeví známky vážné poruchy zdraví nebo vážného onemocnění, neposkytne potřebnou pomoc, ač je podle povahy svého zaměstnání povinen takovou pomoc poskytnout, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.“⁷

Právě tento zákon jasně stanovuje, že každý jednotlivec je povinen poskytnout první pomoc a také stanovuje specifické podmínky, za nichž by tato pomoc měla být poskytnuta. Nedodržení této povinnosti a neposkytnutí první pomoci může mít závažné následky. Zákon stanovuje možnost potrestání neposkytnutí první pomoci odnětím

⁶ BYDŽOVSKÝ, J. 2008. Akutní stavy v kontextu. Praha: Trion . 423 s. ISBN 978-80-7254- 815-6

⁷ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., Zákon trestní zákoník ze dne 9.2.2009. In Sbíрка zákonů České republiky. 2009, částka 11, aktualizované znění 01.07.2023 - 31.03.2024. Zákony pro lidi – Sbíрка zákonů České republiky [online]. © 2010-2023 [cit.2023-12-10]. Dostupné na WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>

svobody, a to až na dobu tří let. Je tedy zřejmé, že poskytnutí první pomoci není jen morální povinností, ale i právním imperativem, který může mít vážné důsledky pro ty, kteří se této povinnosti zdráhají dostat.⁸

V tomto zákoně je definováno na příklad i neposkytnutí první pomoci řidičem dopravního prostředku. Konkrétně se jedná o § 151 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Zde je objasněno v jakém případě a za jakých okolností hrozí řidiči postih v případě naskytnutí první pomoci jinému účastníkovi dopravní nehody, které je účastníkem.⁹

S tímto tématem souvisí i jiný právní předpis a to konkrétně zákon č. 361/2000 Sb., o silničním provozu. V tomto právním dokumentu je uvedena regulace o poskytování první pomoci, konkrétně v odstavci souvisejícím s dopravními nehodami. Tato část zákona detailně určuje povinnosti účastníků dopravní nehody a to i v případě, že došlo k zranění.¹⁰

Zákon ve svém podstatném dopravním nehodovém odstavci stanovuje nejenom povinnost účastníků nehody, ale také zdůrazňuje, že pokud k nehodě došlo a došlo-li při ní k zranění, jsou účastníci povinni poskytnout podle svých schopností první pomoc. Tento přístup je důležitý nejenom z hlediska lidské solidarity, ale také z hlediska efektivní záchranné činnosti. Důraz je kladen na okamžitou reakci a zároveň na to, aby účastníci nehody co nejrychleji zabezpečili odbornou lékařskou pomoc pro postižené.¹¹

Kromě toho je v této části zákona stanovena také povinnost přivolat k postižené osobě zdravotnickou záchrannou službu. Tímto způsobem zákon aktivně podporuje spolupráci mezi laickými zachránci a profesionálními záchranáři, což přispívá k co nejrychlejší a nejúčinnější poskytnutí kvalifikované péče.¹²

---

⁸ Trestní předpisy: redakční uzávěrka 1.6.2022. Č. 1491. Ostrava: Sagit, 2022, 480 s. Úplné znění: Trestní předpisy: Trestní předpisy, č. 1491. ISBN 978-80-7488-530-3.

⁹ Trestní předpisy: redakční uzávěrka 1.6.2022. Č. 1491. Ostrava: Sagit, 2022, 480 s. Úplné znění: Trestní předpisy: Trestní předpisy, č. 1491. ISBN 978-80-7488-530-3.

¹⁰ ČESKO. Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu) ze dne 19.10.2000. In Sbíрка zákonů České republiky. 2000, částka 98, aktualizované znění 01.07.2023 - 31.12.2023. Zákony pro lidi – Sbíрка zákonů České republiky [online]. © 2010-2023 [cit.2023-09-12]. Dostupné na WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-361>

¹¹ ČESKO. Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu) ze dne 19.10.2000. In Sbíрка zákonů České republiky. 2000, částka 98, aktualizované znění 01.07.2023 - 31.12.2023. Zákony pro lidi – Sbíрка zákonů České republiky [online]. © 2010-2023 [cit.2023-09-12]. Dostupné na WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-361>

¹² ČESKO. Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu) ze dne 19.10.2000. In Sbíрка zákonů České republiky. 2000, částka 98, aktualizované znění 01.07.2023 - 31.12.2023. Zákony pro lidi – Sbíрка zákonů České republiky [online]. © 2010-2023 [cit.2023-09-12]. Dostupné na WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-361>

Kromě těchto právních předpisů existuje další důležitý, který řeší povinnost podat první pomoc – jedná se o zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce. Tento zákon vytváří povinnost zaměstnavatelů zajistit, že v závislosti na povaze prováděné činnosti a velikosti pracoviště budou zaměstnanci dostatečně vyškoleni a vybaveni. Tímto způsobem mají být schopni poskytnout první pomoc nebo organizovat její poskytnutí v případě potřeby.¹³

Důležitým aspektem tohoto zákona je, že zohledňuje různorodost pracovišť a činností, které se mohou lišit v nárocích na první pomoc. Zákoník práce klade na zaměstnavatele odpovědnost za zajištění potřebného výcviku a vybavení, což zase přispívá ke zvýšení schopnosti zaměstnanců reagovat na nečekané situace a poskytovat životně důležitou první pomoc v případě nehody.¹⁴

Tato norma se tak stává klíčovým nástrojem pro zajištění bezpečnosti na pracovištích a zdůrazňuje, že první pomoc není jen náhodnou povinností, ale důležitým prvkem preventivního přístupu ke zdraví a bezpečnosti pracovníků.¹⁵

Jako poslední příklad právního předpisu si přiblížíme zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování. Tento zákon přináší komplexní rámec pro práva a povinnosti týkající se pacientů, poskytovatelů zdravotních služeb a zdravotnických pracovníků v rámci poskytování zdravotní péče.¹⁶

Tento právní předpis pečlivě nastavuje pravidla a normy, které musí být dodržovány při poskytování zdravotních služeb. Jedná se o důležité právní základy, které zabezpečují práva pacientů na kvalitní a bezpečnou péči a zároveň vymezují povinnosti poskytovatelů zdravotních služeb a zdravotnických pracovníků.¹⁷

---

¹³ ČESKO. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce ze dne 7.6.2006. In Sběrka zákonů České republiky. 2006, částka 84, aktualizované znění 01.10.2023 - 31.12.2023. Zákony pro lidi – Sběrka zákonů České republiky [online]. © 2010-2023 [cit.2023-09-12]. Dostupné na WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262>

¹⁴ ČESKO. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce ze dne 7.6.2006. In Sběrka zákonů České republiky. 2006, částka 84, aktualizované znění 01.10.2023 - 31.12.2023. Zákony pro lidi – Sběrka zákonů České republiky [online]. © 2010-2023 [cit.2023-09-12]. Dostupné na WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262>

¹⁵ ČESKO. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce ze dne 7.6.2006. In Sběrka zákonů České republiky. 2006, částka 84, aktualizované znění 01.10.2023 - 31.12.2023. Zákony pro lidi – Sběrka zákonů České republiky [online]. © 2010-2023 [cit.2023-09-12]. Dostupné na WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262>

¹⁶ ČESKO. Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách) ze dne 8.12.2011. In Sběrka zákonů České republiky. 2011, částka 131, aktualizované znění 01.01.2023 - 31.12.2023. Zákony pro lidi – Sběrka zákonů České republiky [online]. © 2010-2023 [cit.2023-09-12]. Dostupné na WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-372>

¹⁷ ČESKO. Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách) ze dne 8.12.2011. In Sběrka zákonů České republiky. 2011, částka 131, aktualizované znění 01.01.2023 - 31.12.2023. Zákony pro lidi – Sběrka zákonů České republiky [online]. © 2010-2023 [cit.2023-09-12]. Dostupné na WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-372>

Zákon o zdravotních službách klade důraz na transparentnost, informovanost a respektování práv pacientů. Stanovuje například právo pacientů na informovaný souhlas s léčebnými zákroky a na ochranu soukromí a citlivých údajů. Tímto způsobem se zajišťuje, že pacienti mají možnost aktivně se účastnit rozhodování o své péči a jsou chráněni před zneužitím svých osobních informací. Dále zákon upravuje povinnosti poskytovatelů zdravotních služeb včetně dodržování etických a profesních standardů. Zároveň klade důraz na zajištění kvalifikovaných a kompetentních zdravotnických pracovníků, kteří jsou schopni poskytovat péči na co nejvyšší úrovni.¹⁸

Celkově lze říci, že Zákon o zdravotních službách vytváří stabilní rámec pro poskytování zdravotní péče, který chrání práva pacientů a zároveň stanovuje odpovídající standardy pro zdravotnické profesionály.

2.1.2 Historie první pomoci

Počáteční zmínky a také prvotní základy první pomoci mají kořeny již v minulosti, kdy Egypťané zdokonalovali obvazování a dlahovací techniky. Nicméně, termín "první pomoc" jako takový byl poprvé použit pruským vojenským chirurgem Johannesem Friedrichem Augustem von Esmarchem. Von Esmarch zdůrazňoval, že vojáci by měli být schopni poskytnout základní péči svým zraněným kolegům v boji po absolvování výcviku v obvazování a dlahování. Vojenské chirurgy jako Jean Dominique Larrey, naopak, stály za vývojem pohyblivých obvazů, která umožňovala poskytnout neodkladnou péči raněným na bojišti před jejich transportem do lazaretů. Larrey byl také známý díky své schopnosti selektivně rozhodnout o pravděpodobnosti přežití a závažnosti zranění.¹⁹

Ke konci 19. století došlo k významnému zlomu v oblasti poskytování první pomoci, který zásadně změnil přístup k zachraňování lidských životů. V roce 1892 byl dosažen průlom, kdy byla poprvé úspěšně provedena první nepřímá srdeční masáž. Tato inovativní metoda se stala klíčovým nástrojem pro obnovení srdečního rytmu u lidí postižených srdeční zástavou. O něco později, v roce 1901, byla pak představena další revoluční technika - přímá srdeční masáž. Tento pokrok v poskytování první pomoci

---

¹⁸ ČESKO. Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách) ze dne 8.12.2011. In Sběrka zákonů České republiky. 2011, částka 131, aktualizované znění 01.01.2023 - 31.12.2023. Zákony pro lidi – Sběrka zákonů České republiky [online]. © 2010-2023 [cit.2023-09-12]. Dostupné na WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-372>

¹⁹ Málek, J., Dvořák, A. & Knor, J. (2012). První pomoc. Univerzita Karlova v Praze, Lékařská fakulta. 120 s. Dostupné z: https://www.lf3.cuni.cz/3LF-782-version1-prvni_pomoc_2013_05_20.pdf

umožnil ještě účinnější a cílenější oživování postižených srdcí. Obě tyto metody se staly základními pilíři moderního záchranného systému a otevřely nové možnosti pro záchranu životů v kritických situacích.²⁰

Tímto vývojem byly položeny základy pro současný přístup k poskytování první pomoci, který spočívá v rychlém a koordinovaném zásahu při srdečních zástavách a dalších akutních stavů, které ohrožují život. Díky těmto inovacím mohou být zachráněny tisíce životů po celém světě a první pomoc se stala nedílnou součástí moderní společnosti, kde se každý může stát hrdinou prostřednictvím rychlé a efektivní reakce v krizových situacích.

Na poli ošetrovatelství sehrála klíčovou roli Florence Nightingalová, která si během své praxe všimla, že dodržování hygienických podmínek výrazně snižuje procento úmrtnosti pacientů. Přispěla také k otevření škol pro zdravotní sestry, porodní asistentky a vysokých škol medicíny pro ženy. Nicméně, nejvýznamnější osobností na poli organizace první pomoci je bezesporu Henri Dunant, který spoluzakládal hnutí Červeného kříže. Spolu s lékaři, právníky a generály vytvořil výbor, který vedl k vzniku tohoto mezinárodního hnutí. Počátky Červeného kříže sahají až do roku 1863, ale mezinárodní formu, jak ji známe dnes, dostalo hnutí až v roce 1919 se spojením národních hnutí.

V českých dějinách první pomoci je význačnou osobností prof. MUDr. Jaromír von Mundy, který se zasloužil o sestavení sanitních vagonů během válek a vytvořil koncept záchranného vozidla a záchranných přístrojů. Inspiroval se také k založení pražské záchranné stanice na vzor Vídeňské záchranné společnosti.

V Praze byla první záchranná služba založena v 50. letech 19. století, přičemž původně měla poskytovat první pomoc při živelných nehodách a požárech dobrovolníci. Teprve v roce 1890 se stala nepřetržitou službou s profesionálními mediky. V roce 1987 byl významným přelomem zavedení letecké záchranné služby v Praze-Ruzyni a systému rendez-vous, který umožňoval koordinovanou a rychlou péči pro postižené.²¹

---

²⁰ MÍLEK, A. První pomoc: Příručka dorostu Červeného kříže. II. vyd. Praha: Společnost Československého červeného kříže, 1929

²¹ Málek, J., Dvořák, A. & Knor, J. (2012). První pomoc. Univerzita Karlova v Praze, Lékařská fakulta. 120 s. Dostupné z: https://www.lf3.cuni.cz/3LF-782-version1-prvni_pomoc_2013_05_20.pdf

Historie první pomoci je tak plná významných osobností a událostí, které přispěly k rozvoji a organizaci této důležité oblasti zdravotní péče.

2.1.3 Dělení první pomoci

Rozdělení první pomoci je úzce propojeno s povahou poskytované pomoci a zahrnuje různé úrovně zásahu, které se liší v závislosti na dovednostech poskytovatele. Tato klasifikace zahrnuje jak jednotlivce bez zdravotnického vzdělání, tak i profesionální zdravotnický personál. Jedná se o strukturovaný přístup, který zohledňuje různé úrovně zkušeností, schopností a dostupného vybavení. Z tohoto pohledu se dá první pomoc rozdělit do dvou úrovní.

První úroveň první pomoci zahrnuje základní dovednosti, které může poskytnout kdokoliv bez ohledu na zdravotnické vzdělání. Tato úroveň se zaměřuje na poskytování pomoci laiky a zahrnuje jednoduché postupy, jako je zastavení krvácení, aplikace tlaku na zranění, zajištění dýchacích cest a provádění nepřímé srdeční masáže. V této fázi se využívá minimálního vybavení a klíčovým faktorem je rychlá a efektivní reakce.

Druhá úroveň první pomoci je spojena s pokročilejšími postupy a dovednostmi, které vyžadují určitou míru odborného vzdělání. Sem patří zdravotničtí pracovníci, kteří mají za sebou specializovaný výcvik. Na této úrovni se může provádět pokročilá resuscitace, aplikace léků, ošetření akutních stavů a další komplexní zásahy. Používání speciálního vybavení a zařízení je běžné a poskytování pomoci je prováděno s větším důrazem na diagnostiku a terapii.

Celkově lze tedy říci, že dělení první pomoci reflektuje rozmanitost dovedností a znalostí, které jsou zapotřebí při poskytování rychlé a účinné pomoci v různých situacích. Bez ohledu na úroveň odbornosti je však klíčové, aby každý, kdo se ocitne v místě, kde je třeba první pomoc, byl schopen reagovat s klidem a obeznameností s vhodnými postupy, čímž může hrát klíčovou roli při zachraňování životů.

První pomoc lze rozdělit i podle povahy poskytované pomoci a osoby, která tuto činnost vykonává. Tímto pojetím lze první pomoc rozdělit do tří kategorií:

- a) laická,
- b) technická,
- c) odborná.

Neodbornou neboli laickou první pomoc může poskytovat osoba bez zdravotnického vzdělání nebo jedinec, který absolvoval první pomoc, avšak bez použití specializovaného vybavení. Důležitou součástí laické první pomoci je rovněž schopnost aktivovat odbornou zdravotnickou pomoc.²²

Laický záchránce hraje klíčovou roli při přivolávání odborné zdravotnické pomoci prostřednictvím tísňových linek 155 a 112. Tyto linky jsou důležitým spojením mezi laikem a profesionálními zdravotnickými týmy, které mohou v kritických okamžicích znamenat rozdíl mezi životem a smrtí. Linka 155 je prvním krokem, který by měl laik učinit v situacích, kdy hrozí bezprostřední ohrožení života postiženého. Tato linka je navržena tak, aby zajišťovala rychlou a koordinovanou reakci, a to zejména v případech, kdy jsou životně důležité funkce ohroženy. Zde může laik poskytnout informace o stavu postiženého a situaci, což umožní operátorům linky 155 vyhodnotit situaci a nasadit příslušnou zdravotnickou pomoc. Na druhé straně je zde linka 112, která slouží jako komunikační kanál pro laiky, kteří se ocitnou v méně akutních situacích, ale stále potřebují odbornou asistenci. Pokud je laikem voláno na číslo 112, může to znamenat, že je postižený cizinec nebo že je potřeba technická pomoc ze strany hasičů či dalších složek Integrovaného záchranného systému (IZS). Tato linka tak slouží k vyřešení širšího spektra situací, které mohou zahrnovat i havárie, nehody či jiné události, které nejsou přímo spojeny s bezprostředním ohrožením života. Celkově tedy laický záchránce hraje klíčovou roli v komunikaci s tísňovými linkami, které zajišťují rychlý a efektivní příchod odborné pomoci k postiženým osobám. Jeho schopnost rychle a přesně sdělit informace a spolupracovat s operátory těchto linek může být rozhodujícím faktorem při záchraně života a minimalizaci rizik v krizových situacích.²³

Takováto forma první pomoci se často uplatňuje bez možnosti využití kvalitního zdravotnického materiálu, a proto se spoléhá na různé formy improvizovaných pomůcek. Významným příkladem jsou situace, jako jsou dopravní nehody, kde jsou autolékárničky, součást povinné výbavy vozidel, využívány pro okamžitou základní intervenci. Je zajímavé, jak různé okolnosti vyžadují kreativní a rychlé řešení. Jedním z klíčových faktorů úspěchu laické první pomoci je rychlá reakce. Vědomí, že každá vteřina může hrát rozhodující roli, motivuje záchránce k okamžitému zásahu. Pokud je první pomoc

---

²² KURUCOVÁ, A., 2012. První pomoc: pracovní sešit pro SZŠ a zdravotnická lycea. 2., dopl. vyd. Praha: Grada. Sestra (Grada). ISBN 978-80-247-4582-4

²³ První pomoc živě. BARALINOVÁ, Lucie. Jak správně zavolat tísňovou linku [online]. c2019 [cit. 2023-09-25]. Dostupné z: <https://www.prvnipomoczive.cz/jak-spravne-volat-na-tisnovou-linku/>

poskytnuta včas, výrazně se zvyšuje pravděpodobnost úspěšného zotavení postižené osoby. Tímto způsobem se laický zachránce stává prvním klíčovým spojením v řetězci péče, která může zásadním způsobem ovlivnit následný průběh událostí. Přestože laická první pomoc využívá neformálních nástrojů a prostředků, její význam nelze podceňovat. Právě tato první reakce může být tou klíčovou jiskrou, která nastartuje celý proces zachraňování života. V dnešní hektické době, kdy každý okamžik má váhu, je schopnost rychlé a efektivní reakce laiků na nečekané situace neocenitelná. Zvýšená šance na úspěšné zotavení podtrhuje důležitost tohoto prvku a zdůrazňuje, že laická první pomoc může být klíčem k přežití a následnému léčení.²⁴

V rámci laické první pomoci je důležité uvažovat i o takových faktorech, jako je znalost cesty do nejbližší nemocnice. Tato dovednost může být klíčová v případech, kdy nemáme možnost okamžitě zavolat na tísňovou linku a potřebujeme co nejrychleji dostat postiženou osobu k lékařské péči. V situacích, kdy se nacházíme na místech mimo dosah telefonního signálu nebo kde není přístupná tísňová linka, může být znalost cesty do nemocnice rozhodující. Nejenže to může šetřit čas, který by jinak byl ztracen hledáním správné cesty, ale také to může být klíčové pro zachování zdraví a bezpečí postižené osoby. Není-li nám známa optimální trasa do nemocnice, může to vést ke zbytečnému prodlení a zhoršení stavu postiženého. Proto je rozumné zahrnout do laické první pomoci i tento aspekt, abychom byli co nejlépe připraveni v různých situacích, které mohou nastat.²⁵

Technická první pomoc spočívá v minimalizaci dalších rizik pro lidské životy a majetek, což zahrnuje opatření jako vypnutí plynu, odpojení elektrického proudu, řízení a organizaci dopravy, potlačení ohně a další. Tato forma první pomoci také zahrnuje aktivity zaměřené na hledání a záchranu osob a asistenci při jejich přemístování. V rámci České republiky je tato činnost koordinována Integrovaným záchranným systémem.²⁶

Technická první pomoc se dále orientuje na odstranění vnějších faktorů, jež vedou k narušení zdraví, zároveň vytváří vhodné podmínky pro poskytnutí základní lékařské pomoci. Klíčovým prvkem technické první pomoci je zhodnocení aktuální situace, v níž postižený figuruje. Osoba, která zasahuje, by měla přihlížet ke své vlastní pohodě, a také

---

²⁴ PETRŽELA, Michal, Daniel. První pomoc pro každého. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 978-80-247-2246-7

²⁵ AMERICAN MEDICAL ASSOCIATION, LEIKIN, Jerrold B. a Bernard J. FELDMAN, ed. Handbook of First Aid and Emergency Care. Revised Edition. Chicago: Random House Publishing Group, 2013, 368 s. ISBN 9780804149822

²⁶ WENDSCHE, P. a Veselý, J. Traumatologie. Praha: Galén, 2015. ISBN 978-80-7492-211-4.

dbát na zdraví postiženého, dalších záchranářů i okolostojících jedinců. V případě, že dojde k přerušení původního zranění, následuje opatření k zajištění podmínek umožňujících poskytnutí první pomoci. Tato situace si lze představit například jako přemístění postiženého na bezpečné místo, kde bude provedena další lékařská asistence.²⁷

Hlavní cíl technické první pomoci spočívá v usnadnění vytvoření bezpečného a klidného prostoru, kde se záchránce i zachraňovaní mohou pohybovat a provádět další kroky nezbytné k situaci. Jejím úkolem je tedy vytvořit podmínky, které minimalizují rizika a umožňují účinně a bezpečně působit. Nejčastěji se technická první pomoc uplatňuje v rámci různých scénářů, jako jsou úrazy, dopravní nehody a případy tonutí, kde správná koordinace a provedení technických postupů může zásadně ovlivnit výsledek situace a zachránit životy.²⁸

Odborná praxe realizovaná zdravotnickým personálem (lékaři, sestrami, zdravotnickými záchranáři a dalšími) se uskutečňuje v souladu s pečlivě stanovenými pravomocemi stanovenými zákonem. Tato činnost zahrnuje rozličné aspekty, včetně diagnostiky, předepisování a podávání léčiv, provádění život zachraňujících postupů a využívání různých zdravotnických přístrojů k diagnostice (jako například EKG, tonometr, kapnometr) a k léčbě (jako například defibrilátor, ventilátor). Primárním cílem těchto činností je udržení stabilních základních životních funkcí jedince a případně obnovení těchto funkcí, pokud to lze. Důraz je kladen na minimalizaci rizik a dosažení co nejlepšího zdravotního stavu postižené osoby. Kromě toho se zdravotnický personál také snaží poskytnout úlevu od bolesti a zmírnit nepříjemné obtíže, které může pacient zažívat. Tímto způsobem se zdravotnický personál významně podílí na ochraně a zachování zdraví a životů lidí.²⁹

2.2 Pojem bezpečnost a jeho definice

Pojem bezpečnost představuje rozsáhlý termín, který je interpretován různým způsobem v různých oblastech lidské činnosti. Jako jeden z příkladů jak lze chápat pojem bezpečnost je možno uvést například interpretaci realisty Arnolde Wolferse, který vymezuje bezpečnost takto: „*Bezpečnost představuje určitý stupeň ochrany získaných hodnot, resp. nepřítomnost hrozeb pro získané hodnoty*“

---

²⁷ LEJSEK, J. a kol. První pomoc. 2. vydání, Praha: Karolinum, 2013. ISBN 978-80-246-2090-9

²⁸ MÁLEK, J. a kol. Lékařská první pomoc v urgentních stavech. Praha: Grada, 2019. ISBN 978-80-271-0590-8

²⁹ BYDŽOVSKÝ, J. První pomoc. Praha: Grada Publishing a.s., 2004. 75 s. ISBN 9788024706801

Podle Terminologického slovníku v oblasti krizového řízení a plánování obrany státu, vydaného Ministerstvem vnitra v roce 2016, je bezpečnost popisována jako „*Stav, kdy je systém schopen odolávat známým a předvídatelným (i nenadálým) vnějším a vnitřním hrozbám, které mohou negativně působit proti jednotlivým prvkům (případně celému systému) tak, aby byla zachována struktura systému, jeho stabilita, spolehlivost a chování v souladu s cílovostí. Je to tedy míra stability systému a jeho primární a sekundární adaptace.*“³⁰ Pro vymezení systému na podmínky státu je obsah bezpečnosti uveden v ústavním zákoně č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. V tomto případě používáme pojem bezpečnost státu, viz vnější bezpečnost státu, vnitřní bezpečnost státu.³¹

V obecnějším smyslu může "bezpečnost" znamenat schopnost společnosti nebo státu zabránit konkrétnímu riziku, aby přesáhlo přijatelnou úroveň. Pro zajištění bezpečnosti se odpovědné subjekty, jako je stát nebo mezinárodní organizace, připravují řešit možná ohrožení v oblastech jako je obyvatelstvo, svrchovanost státu, vnitřní pořádek, majetek, životní prostředí, plnění mezinárodních bezpečnostních závazků a další společenské zájmy.³²

Zajištění bezpečnosti zahrnuje soubor opatření, metod a forem konání směřujících k zajištění vnitřní, vnější a mezinárodní bezpečnosti, jak v normálních stavu, tak v krizových situacích. Je však třeba poznamenat, že čeština má určité omezení oproti angličtině, která rozlišuje mezi aktivním "security" (bezpečností nebo zabezpečením formou činností) a pasivním "safety" (bezpečností jako vlastností nebo charakteristikou předmětů).³³

---

³⁰ TERMINOLOGICKÝ SLOVNÍK POJMŮ Z OBLASTI KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ, OCHRANY OBYVATELSTVA, ENVIRONMENTÁLNÍ BEZPEČNOSTI A PLÁNOVÁNÍ OBRANY STÁTU [online]. In: . s. 129 [cit. 2023-08-05]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-řízení-a-planování-obrany-státu.aspx>

³¹ ČESKO. Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky ze dne 29.5.1998. In Sběrka zákonů České republiky. 1998, částka 39, aktualizované znění 01.12.2000. Zákony pro lidi – Sběrka zákonů České republiky [online]. © 2010-2023 [cit.2023-09-12]. Dostupné na WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-110>

³² BUZAN, Barry; WAEVER, Ole a WILDE, Jaap de. Bezpečnost: nový rámec pro analýzu. Současná teorie mezinárodních vztahů. Brno: Centrum strategických studií, 2005. ISBN 80-903333-6-2.

³³ Seznam.cz Slovník. SEZNAM.CZ, A.S. Seznam.cz [online]. © 1996–2023 [cit. 2023-10-05]. Dostupné z: https://slovník.seznam.cz/preklad/anglicky_česky/security

Tento nedostatek rozlišení může mít vliv na přesný význam pojmu "bezpečnost" v různých kontextech, například v oblasti krizového řízení, techniky nebo pojišťovnictví.³⁴

2.2.1 Hledisko bezpečnosti

Samotná výuka první pomoci na základních školách je klíčovým příkladem toho, jak hledisko bezpečnosti může hrát důležitou roli ve vzdělávání. Zde jsou příklady, jak hledisko bezpečnosti ovlivňuje výuku první pomoci na základních školách:

Prevence a ochrana: Výuka první pomoci na základních školách se zaměřuje na prevenci nehod a zranění. Studenti jsou učeni, jak se vyhnout situacím, které by mohly vést k úrazům, a jak správně jednat v případě, že k nehodě dojde. Tím se posiluje schopnost dětí chránit sebe i své spolužáky před potenciálními riziky.

Rychlá reakce: Výuka první pomoci učí studenty rychle reagovat v případě nouze. Děti se učí základním postupům, jako je zajištění dýchání, zastavení krvácení a poskytování první pomoci při srdeční zástavě. To může zásadně ovlivnit výsledek při nehodě a může zachránit životy.

Zodpovědnost a sebevědomí: Výuka první pomoci také pomáhá dětem rozvíjet zodpovědný přístup k vlastní bezpečnosti a bezpečnosti druhých. Získávají sebevědomí a dovednosti potřebné k tomu, aby se aktivně zapojily do poskytování první pomoci, pokud budou v budoucnu svědky nehody.

Sociální dovednosti: Výuka první pomoci podporuje vývoj sociálních dovedností, jako je spolupráce, komunikace a empatie. Studenti se učí spolupracovat jako tým při poskytování první pomoci a projevovat soucit vůči zraněným.

Zvýšení povědomí: Výuka první pomoci na základních školách zvyšuje povědomí o významu zdraví a bezpečnosti. Studenti se dozvídají, jakým způsobem mohou přispět k bezpečnějšímu prostředí ve škole i mimo ni.

Zpětná vazba s rodiči: V rámci vzdělávání je důležitá i komunikace v rámci rodiny s rodiči. Předávání si zpětné vazby na získané znalosti například dětmi ve škole rodičům

---

³⁴ TERMINOLOGICKÝ SLOVNÍK POJMŮ Z OBLASTI KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ, OCHRANY OBYVATELSTVA, ENVIRONMENTÁLNÍ BEZPEČNOSTI A PLÁNOVÁNÍ OBRANY STÁTU [online]. In: . s. 129 [cit. 2023-08-05]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-rizeni-a-planovani-obrany-statu.aspx>

a naopak. Vzniká tak aktualizace znalostí v rodině a upevňování těchto dovedností a znalostí. Tento proces posiluje úlohu osvojení si získaných dovedností a zapamatování si důležitých informací týkající se první pomoci.

Celkově lze říci, že výuka pomoci na základních školách přináší dětem dovednosti a znalosti, které jsou klíčové pro ochranu jejich vlastního zdraví a bezpečnosti, stejně jako pro podporu kolektivní bezpečnosti ve společnosti. Hledisko bezpečnosti zde hraje roli ve formování odpovědných a schopných jedinců, kteří jsou schopni rychlé a účinné reakce v případě krizových situací.

3 Přehled aktuálního stavu výuky první pomoci na základních školách

Ve třetí kapitole bakalářské práce se autor věnuje především zevrubnějšímu popisu aktuální výuky s ohledem na první pomoc. Především se autor zaměřil na přiblížení výukových plánů základních škol v oblasti zdravotní a první pomoci. Díky této kapitole bude pro čtenáře jednodušší uchopit vztah první pomoci a bezpečnosti obyvatel a důležitost zjištění aktuálního stavu výuky na základních školách pro praktickou část práce.

Výuka první pomoci na základních školách má v mnoha zemích klíčový význam pro přípravu budoucích generací na zvládnutí různých krizových situací a poskytování adekvátní pomoci v případě nouze. Jedním z nástrojů, který může usnadnit a standardizovat tuto výuku, jsou metodické materiály vyvinuté na národní úrovni.

V první řadě školy sestavují plán své výuky na základě Rámcového vzdělávacího programu. Tento dokument stanovuje základní rámec vzdělávacího obsahu a cílů pro daný stupeň školního vzdělávání. Je vytvořený s cílem poskytování vzdělávacích instrukcí. Pro učitele je to dokument dodávající jasný a souvislý obsah pro vytvoření výukového plánu. Jde o důležitý nástroj pro vzdělávací systém, který pomáhá zajistit soudržnost a kvalitu vzdělávání. V zásadě RVP obsahuje informace:

- co by měli žáci a studenti ve škole studovat (předměty, témata, dovednosti),
- stanovující očekávané cíle a výstupy na konci určitého stupně školního vzdělávání,
- o směrnicích, které stanovují, jakým způsobem by mělo být vzdělávání poskytováno a zároveň jakým způsobem by měli být žáci hodnoceni,
- zajišťující návaznost vzdělávání mezi jednotlivými stupni školního vzdělávání.³⁵

Pro základní školy existuje Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, který řeší obsah výuky jak na I. tak na II. stupni základních škol. Oblasti první pomoci se v RVP pro první stupeň věnuje část Člověk a jeho svět. Tematickým okruhem blíže se věnující tomuto tématu je pak konkrétně Člověk a zdraví, které se řeší například v předmětech

---

³⁵ Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání [online]. Praha, 2023 [cit. 2023-08-18]. Dostupné z: <https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/ramcovy-vzdelavaci-program-pro-zakladni-vzdelavani-rvp-zv/>

prvouky, přírodovědy aj. Očekávaným výstupem výuky vzhledem ke znalostem první pomoci je například:

- Žák bude umět v případě potřeby požádat o pomoc pro sebe i pro jiné. Bude ovládat způsoby komunikace s operátorem tísňové linky.
- Žák dokáže přiměřeně a vhodně reagovat na pokyny dospělých při mimořádných událostech.
- Žák se dokáže při událostech ohrožujících zdraví případně při modelových situacích mimořádných událostí projevovat adekvátním a účelným způsobem.
- Žák dokáže rozpoznat život ohrožující zranění a zároveň je schopný ošetřit drobná poranění a zajistit lékařskou pomoc.³⁶

Výuku na druhém stupni, která řeší problematiku první pomoci je především část Člověk a zdraví a Člověk a svět práce. Oproti předchozí variantě RVP platné až do roku 2021 se oblast první pomoci objevovala ve 3 oblastech. Bohužel z rámce revize RVP a jeho modernizování a zeštíhlování došlo k odebrání tohoto tématu z jednoty tematického okruhu a dle odborníků to přineslo negativní výsledky. Aktualizované RVP platné od 1. 9. 2023 nepřineslo v této oblasti žádné významné změny pro námi zmiňovanou oblast. Pro druhý stupeň jsou pak očekávanými výstupy například:

- Žák se bude umět chovat odpovědně v rizikových situacích v silniční a železniční dopravě; bude aktivně předcházet situacím ohrožující zdraví a osobní bezpečnost a v případě potřeby poskytne přiměřenou první pomoc.
- Žák bude umět uplatnit odpovídající způsob chování při modelových situacích ohrožení, nebezpečí i při mimořádných událostech.
- Žák bude dodržovat pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí. Zároveň bude umět vhodně reagovat na situace zranění spolužáka.
- Žák bude ovládat poskytnutí první pomoci při práci v kuchyni, při práci se stroji a nářadím, během venkovních prací na pozemku, úrazu způsobeného zvířetem,

---

³⁶ Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání [online]. Praha, 2023 [cit. 2023-08-25]. Dostupné z: <https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/ramcovy-vzdelavaci-program-pro-zakladni-vzdelavani-rvp-zv/>

při úrazu v laboratoři nebo domácnosti a při práci s elektronikou včetně úrazu elektrickým proudem.³⁷

Ve výše zmíněném tematickém okruhu Člověk a svět práce není učivo první pomoci nijak konkrétně zařazeno. Jsou zde definovány pouze očekávané výstupy, které se věnují pouze ošetření vybraných druhů úrazů. Dle odborníků na právní pomoc RVP definuje problematiku výuky první pomoci velice povrchně a omezuje se zde pouze na obecné formulace jako základy první pomoci apod. V důsledku toho tak neposkytuje návod co přesně a jak tuto problematiku učit.

Mimo zmíněné RVP našťastí v České republice Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy poskytuje metodické materiály pro výuku první pomoci na základních školách. Tyto materiály jsou volně dostupné na oficiálních webových stránkách ministerstva. Jedním z klíčových zdrojů pro výuku první pomoci na základních školách jsou „Metodická příručka pro výuku první pomoci na základních školách“ a „První pomoc pro školy“, které vznikly v rámci projektu OPVK - První pomoc prožitkem: PAMATUJ - POSKYTNI - PŘEDÁVEJ. Díky podpoře sponzorů a partnerů projektu vzniklo v roce 2021 aktualizované druhé vydání těchto příruček.³⁸

Tyto metodické příručky nabízí učitelům a výchovným pracovníkům konkrétní návody, postupy a materiály, které mohou využít při výuce první pomoci. Zahrnují nejen teoretický základ a informace o základních principech první pomoci, ale také praktické ukázky, cvičení a scénáře simulující různé situace, které by se mohly v reálném životě vyskytnout. To umožňuje studentům aktivně zapojit se do učení a získat nejen teoretické znalosti, ale také praktické dovednosti.

Využívání těchto metodických materiálů podporuje konzistentní výuku první pomoci na různých školách, a tím i zvýšení povědomí a schopností studentů v oblasti zdravotní bezpečnosti. Standardizované postupy umožňují učitelům lépe strukturovat výuku a studentům získat komplexní a souvislé znalosti o první pomoci, které mohou později uplatnit nejen v každodenním životě, ale i v různých krizových situacích.

---

³⁷ Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání [online]. Praha, 2023 [cit. 2023-08-25]. Dostupné z: <https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/ramcovy-vzdelavaci-program-pro-zakladni-vzdelavani-rvp-zv/>

³⁸ TRČKOVÁ, Pavla; FRANĚK, Ondřej a VLK, Radomír. Metodická příručka pro výuku první pomoci na základních školách. 2. aktualizované vydání. Tábor: Ve škole i mimo ni, 2021. ISBN 978-80-906332-1-6.

4 Možnosti vzdělávání první pomoci u vybraných nestátních neziskových organizací

Následující kapitola vyjmenovává několik nestátních neziskových organizací, které v rámci svého působení realizují výuku první pomoci. Uvedené organizace se více či méně zabývají touto problematikou. Některé z nich pouze okrajově, avšak tato aktivita není neméně důležitá. Předávání informací z oblasti poskytování první pomoci jsou v rámci bezpečnosti obyvatel velmi důležitá, a to i prostřednictvím aktivit těchto organizací.

V České republice je několik nestátních neziskových organizací, které se specializují na poskytování vzdělání v oblasti první pomoci nebo je poskytují jako vedlejší program. Tyto organizace nabízejí různé kurzy, školení a workshopy pro veřejnost, školy, firmy a další zájemce. Následující jsou příklady několika organizací a jejich možností vzdělávání v oblasti první pomoci.

Český červený kříž

Český červený kříž je tvořen dobrovolnou skupinou lidí, která funguje jako humanitární občanské sdružení s působností na celém území České republiky. Jejich hlavním zaměřením jsou oblasti humanitární, sociální a zdravotní péče. Toto sdružení je jedinou oficiálně potvrzenou národní společností Červeného kříže na území České republiky, což získalo státní uznání. V rámci mezinárodních dohod, zejména Ženevských úmluv, je považováno za pomocnou organizaci vojenské zdravotnické služby. Hlavním posláním Českého červeného kříže je chránit zdraví, život a důstojnost lidské bytosti, snižovat utrpení, podporovat porozumění, přátelství a mír mezi národy bez ohledu na rozdíly v národnosti, rase, náboženství, třídě a politice, a usilovat o prosazení základních principů Červeného kříže. Těchto principů je sedm: humanita, neutralita, nestrannost, nezávislost, dobrovolnost, jednota a světovost. Tato organizace nabízí širokou škálu kurzů první pomoci pro veřejnost i profesionály.³⁹

---

³⁹ Červený kříž. Výuka a poskytování první pomoci [online]. [cit. 2023-08-25]. Dostupné z: <https://www.cervenykriz.eu/prvni-pomoc>

Pro děti je vydáván zábavný magazín „Mladý zdravotník“ o první pomoci a zdravotní prevenci od Českého červeného kříže. Magazín lze stáhnout na internetu a na jejich stránkách jsou doplňující hry, zajímavosti a kvízy o první pomoci.⁴⁰

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska

Organizace Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska spojuje dobrovolné hasiče působící v České republice. Vznikla roku 1991 jako pokračovatelka Československého svazu požární ochrany. Základními jednotkami tohoto sdružení jsou sbory dobrovolných hasičů (SDH), kterých je 8500 s 350 tisíci členy. Místní SDH se dále sdružují do okrsků, z nichž vznikají Okresní sdružení hasičů a čtrnáct Krajských sdružení hasičů. Tyto struktury stojí pod vedením starosty SH ČMS. Sdružení se aktivně zabývá také školením v oblasti první pomoci a disponuje bohatými zkušenostmi v oblasti záchranných a prvních záchranných prací.⁴¹

Life RESCUE – záchranáři Praha školicí středisko první pomoci z.s.

V roce 2001 byl založen Pražský zapsaný spolek Life RESCUE - záchranáři Praha, původně jako občanské sdružení. Tato první nezisková organizace se stala průkopníkem v oblasti poskytování první pomoci. Její hlavní cíl spočíval v rozvoji znalostí o poskytování první pomoci, a to nejen u dospělých a dětí, ale také u členů různých složek Integrovaného záchranného systému. Klíčovým prvkem v rámci poskytovaných služeb byla snaha o dosažení vysoké profesionality a odbornosti ve školicím procesu. Tato snaha byla podporována úzkou spoluprací s odborníky v oblasti akutní medicíny a neodkladné péče. Prostředky získané ze školení byly efektivně využity k neustálému zlepšování služeb, výrobě propagačních materiálů a pomůcek. Díky této strategii zaujali výjimečné postavení v porovnání s komerční konkurencí. Hlavním zájmem není zisk, což umožňuje plně se soustředit na individuální potřeby a přání klientů. Lektori jsou zkušení absolventi zdravotnických středních a vysokých škol, kteří se průběžně účastní odborných kurzů a seminářů. Nabízí širokou škálu kurzů, včetně školení leteckého personálu pro mimořádné události na palubě, specializovanou přípravu pro krizové situace v zahraničí ve spolupráci s Armádou ČR a výcvik Horské služby ČR. Každý kurz je navržen tak, aby

---

⁴⁰ Mladý zdravotník. Vím si rady v každé situaci! [online]. c2023 [cit. 2023-08-20]. Dostupné z: <https://mladyzdravotnik.cz>

⁴¹ Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska [online]. c2023 [cit. 2023-08-20]. Dostupné z: <https://www.dh.cz>

co nejlépe odpovídal aktuálním potřebám. Lektoři jsou také autory knižních publikací o první pomoci, vydaných nakladatelstvím Grada publishing a.s. v letech 2007 a 2016.⁴²

Diakonie Českobratrská církev evangelická

Diakonie ČCE patří k nejvýznamnějším poskytovatelům sociálních služeb v České republice. Její činností pokrývají široké spektrum sociálně zdravotních, vzdělávacích a pastoračních služeb ve více než 279 zařízeních a školách po celé zemi. V současné době provozují 217 registrovaných sociálních služeb.

Skrze přímou péči dennodenně podporují tisíce klientů v náročných životních situacích, začínaje péčí o nejmenší, pomocí rodinám s postiženými dětmi, provozem nízkoprahových klubů, azylových domů, domů na půl cesty, chráněných dílen a pracovních míst a konče seniorskými zařízeními a paliativními službami.

Diakonické Středisko humanitární a rozvojové spolupráce koordinuje humanitární pomoc v České republice (např. při povodních či tornádech) a rozvojovou spolupráci v zahraničí.

Jejich poslání a práce vychází z křesťanských hodnot, a proto nabízí pomoc všem, bez ohledu na národnost, náboženské vyznání, barvu pleti nebo sexuální orientaci. Jejich tým tvoří více než 2500 pracovníků a 800 dobrovolníků po celé republice. Jsou pokračovatelem předválečné České diakonie, a po obnovení činnosti v roce 1989 navázali na tuto tradici. Diakonie je členem mezinárodní platformy Eurodiakonie a má partnery po celém světě. Zřizovatelským subjektem je Českobratrská církev evangelická.⁴³

Diakonie Českobratrská církev evangelická pořádá Kurzy první pomoci pro jednotlivce bez zdravotnického vzdělání. Tento kurz zahrnuje teorii první pomoci, identifikaci život ohrožujících stavů, klasifikaci a správnou diagnostiku zranění, polohování pacientů (stabilizovaná a protišoková poloha), vyprošťování a transport raněných. Součástí je také praktický trénink kardiopulmonální resuscitace na resuscitačních figurínách. Skrze modelové situace, odvozené z praktických zkušeností účastníků, a s ohledem na specifické potřeby klientů (např. specifika první pomoci u seniorů a osob se zdravotním postižením), kurz je praktického charakteru. Jeho smyslem je poskytnout účastníkům hlubší kompetence v řešení mimořádných situací.

---

⁴² Life RESCUE - záchranáři Praha, školicí středisko první pomoci z.s. Kurzy a školení první pomoci Praha a celá ČR [online]. [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://www.liferescue.eu/cs/>

⁴³ Diakonie. O nás [online]. c2023 [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://www.diakonie.cz/>

Tento kurz je realizován v rámci projektu DAV(i)D, který je spolufinancován prostřednictvím Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu České republiky z Operačního programu.⁴⁴

Junák – český skaut z. s.

Junák neboli český skaut, z. s., je hlavní českou skautskou organizací, označovanou také jako Svojsíkův ekvivalent pro mezinárodní skautské označení. Je největší dětskou a mládežnickou organizací v Česku (2018) a součástí světového skautského hnutí, patřící do Světové organizace skautského hnutí (WOSM) a Světové asociace skautek (WAGGGS). Původně se nazýval Junák – svaz skautů a skautek ČR, do roku 2015. V Evropě je nejrychleji rostoucí národní skautskou organizací. Skauti jsou učeni první pomoc a zdokonalují se v ní už od druhé skupiny nazývajících se „Vlčata s světlušky“. Tato skupina je určena pro děti od 8-10 let. Vlčata a světlušky si zapamatují, že nejvíce pomohou, když přivolají pomoc dospělého.

Záchranný kruh

Záchranný kruh je neziskovou organizací, která spojuje záchranářské subjekty a další instituce s cílem efektivně reagovat na běžná rizika a mimořádné události. Jejich iniciativy a aktivity jsou zaměřeny na informování, vzdělávání a prevenci v těchto oblastech. Jsou tvůrci a provozovateli jedinečného vzdělávacího areálu s názvem "Svět záchranářů". Tento areál slouží k praktickému výcviku a simulacím situací spojených s první pomocí a záchrannými operacemi. Stojí za rozsáhlou databankou vzdělávacích videí s názvem "Ty to zvládneš", která slouží jako cenný zdroj informací pro širokou veřejnost. Aktivně se podílejí na vytváření vzdělávacích materiálů určených pedagogům a jejich žákům, aby se zvýšila povědomost a dovednosti v oblasti první pomoci a bezpečnosti. Vytvářejí a vyrábějí vzdělávací materiály pro záchranáře, které jim pomáhají v jejich náročném povolání a také v preventivní výchovné činnosti pro veřejnost. Pravidelně organizují vzdělávací akce, které oslovují různé cílové skupiny, od dětí a mládeže po dospělé, aby se stali informovanějšími a lépe připravenými na situace ohrožující jejich bezpečí. Společně s jejich partnery vytvořili a spravují bezpečnostní informační systém, který poskytuje městům a obcím v České republice potřebné informace a nástroje k efektivnímu řízení krizových situací. Provádějí preventivně

---

⁴⁴ Projekt David [online]. c2023 [cit. 2023-12-26]. Dostupné z: <https://www.projektdavid.diakonie.cz/probehle-kurzy/c-264-d-kurz-prvni-pomoci/>

vzdělávací akce, které mají za cíl zvýšit povědomí veřejnosti o možných rizicích a způsobech, jak se jim vyhnout nebo na ně reagovat. Spolupracují s vládou a dalšími relevantními institucemi na vytváření a implementaci celostátních koncepcí v oblastech běžných rizik a mimořádných událostí, aby zajistili bezpečnost a ochranu společenství.⁴⁵

Záchranný kruh nabízí školám bezplatné vzdělávací materiály a pomůcky zaměřené na první pomoc. Pro výuku této důležité dovednosti jsou k dispozici mimo jiné interaktivní multimediální učebnice, výuková videa a příručky první pomoci.⁴⁶

---

⁴⁵ Záchranný Kruh. První pomoc [online]. [cit. 2023-08-25]. Dostupné z: <https://www.zachranny-kruh.cz>

⁴⁶ Záchranný kruh. Pro školy [online]. [cit. 2023-12-26]. Dostupné z: <https://www.zachranny-kruh.cz/pro-skoly/>

5 Praktická část

5.1 Dotazník

První výzkumnou metodou je dotazníkové šetření. Dotazníkové šetření bylo uskutečněno v období od 16. října 2023 do 11. prosince 2023. Autor oslovil respondenty prostřednictvím vedení školy, které buď distribuovalo odkaz na dotazník mezi žáky, nebo iniciovalo učitele informatiky ke spuštění dotazníku během svých vyučovacích hodin. Pro vyplnění dotazníku nebylo stanoveno žádné časové omezení. Dotazník byl koncipován na dobrovolné bázi. Nicméně hlavní kritérium ohledně času a dobrovolnosti měl v své diki ředitel školy potažmo vyučující. Dotazník byl prezentován v elektronické podobě prostřednictvím nástroje Google Forms. Žákům byl distribuován skrze internetový odkaz. Tím bylo umožněno žákům vyplnit dotazník z pohodlí domova či na školních počítačích, například během výuky informatiky. Celý průběh dotazníkového šetření byl koncipován s ohledem na zachování anonymity respondenta.

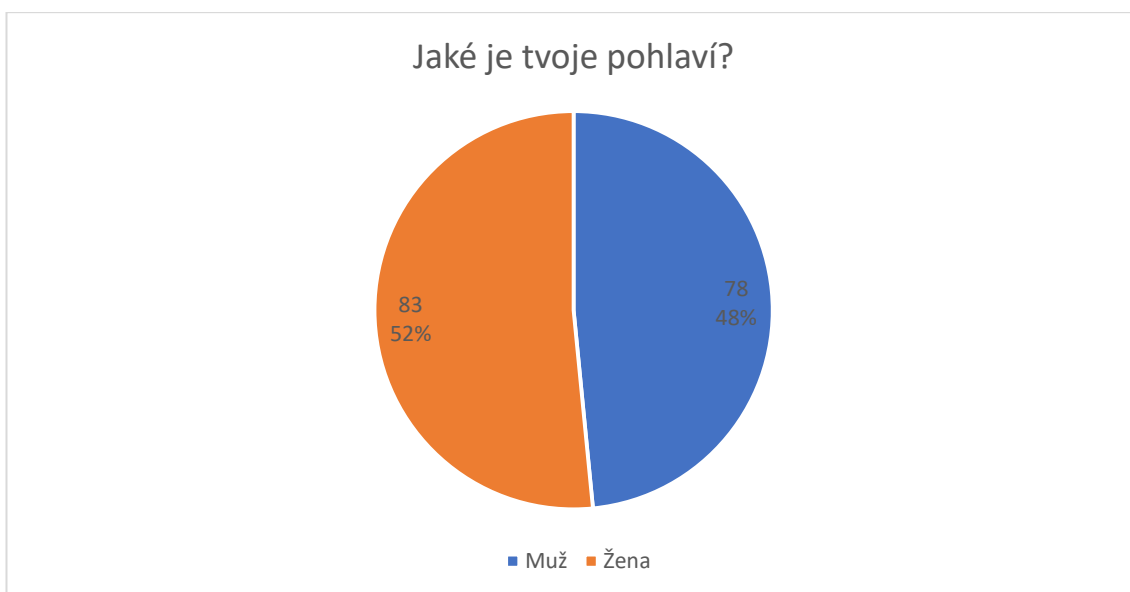
V úvodní části dotazníku jsou respondenti podrobně seznámeni s jeho záměrem a cílem. Samotná věcná část dotazníku je strukturována do tří odlišných skupin otázek, které jsou systematicky promíchány v různém uspořádání. První skupina otázek se věnuje dotazníkovým položkám týkajícím se výuky na základní škole a vlastních zkušeností s poskytováním první pomoci. Druhá skupina otázek je zaměřena na informovanost respondentů o postupech při poskytování první pomoci. Otázky třetí skupiny mají bezpečnostní charakter, s důrazem na reakce respondentů v konkrétních situacích. Tato část se zabývá počínáním žáků při první pomoci, s ohledem na jejich vlastní bezpečnost. Závěrečná část dotazníku je vyhrazena pro otevřené odpovědi, umožňující respondentům sdílet své individuální zkušenosti s aplikací první pomoci. Tímto prostřednictvím se dotazník stává komplexním nástrojem, zkoumajícím různé aspekty výuky a praktického uplatnění první pomoci.

Dotazník obsahuje celkem 23 otázek, které tvoří klíčový prvek dotazníkového šetření. Autor kontaktoval celkem 48 škol v Plzeňském kraji. Celkově se zapojily 3 základní školy. Školy jsou zasazeny v prostředí s různou velikostí měst, což zajišťuje zároveň i diferenciaci. První z těchto škol, Základní škola Františka Křížíka v Plzni, patří do kategorie města krajského typu. Druhá, Základní škola v Klatovech, Čapkova ulice, zastupuje město okresního typu, zatímco třetí, Základní škola v Měčíně, spadá do kategorie obce.

Celkový počet respondentů, kteří se aktivně zapojili do dotazníkového šetření, činí 163 jednotlivců. Z tohoto počtu byli vyřazeni dva respondenti, kteří vyplnili dotazník nepravděpodobnými údaji a vulgarizmy. 161 respondentů zajišťuje dostatečnou škálu názorů a zkušeností, které budou analyzovány a vyhodnoceny v rámci výsledků výzkumu. Společným úsilím těchto škol a respondentů bude dotazníkové šetření poskytovat ucelený pohled na téma a přispěje k hlubšímu pochopení aspektů výuky a uplatnění první pomoci z hlediska bezpečnosti.

Graf 1: Otázka číslo 1: Jaké je tvoje pohlaví?

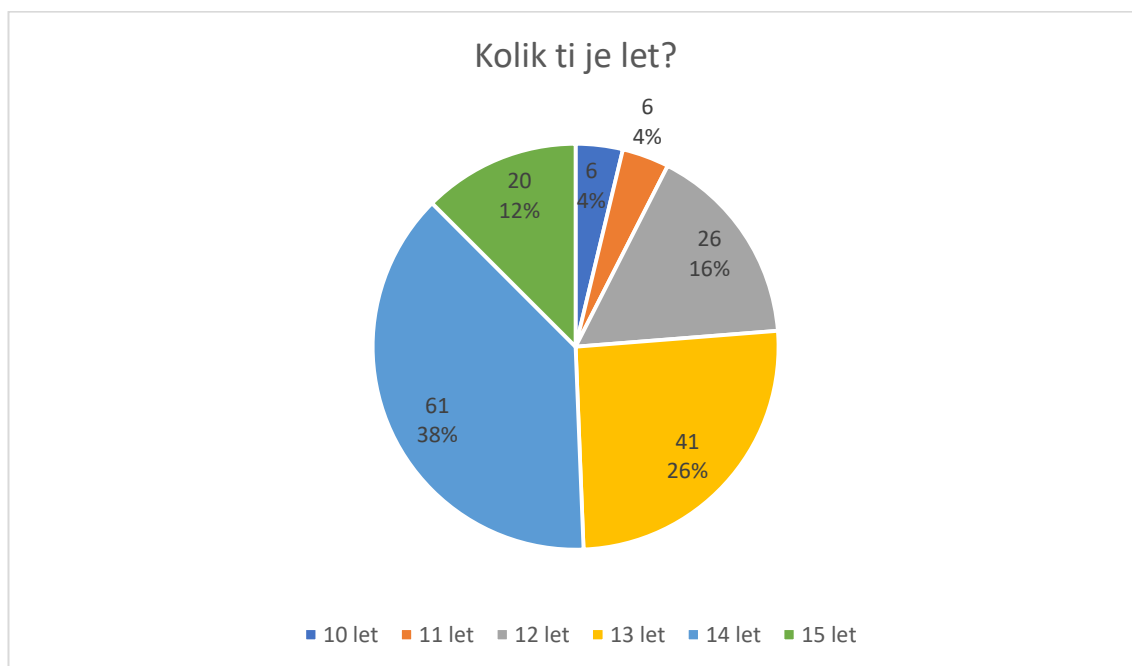

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka týkající se pohlaví žáků umožňovala pouze výběr klasických biologických možností, a to buď, ženského nebo mužského. Z důvodů vyhodnocování testu nebyly zahrnuty další alternativní formy pohlaví. Dotazník byl kompletně vyplněn 161 žáky ze tří různých škol. Složení respondentů zahrnuje 83 dívek a 78 chlapců. Procentuální rozložení odpovídá přibližně 52 % dívek a 48 % chlapců, což odpovídá demografickému složení v České republice.⁴⁷ Tato hodnota naznačuje, že vyplnění dotazníku neupřednostňovalo ani jedno biologické pohlaví.

⁴⁷ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Sčítání 2021. Online. 2021. Dostupné z: <https://scitani.gov.cz/pohlavi>. [cit. 2023-12-22].

Graf 2: Otázka číslo 2: Kolik ti je let?

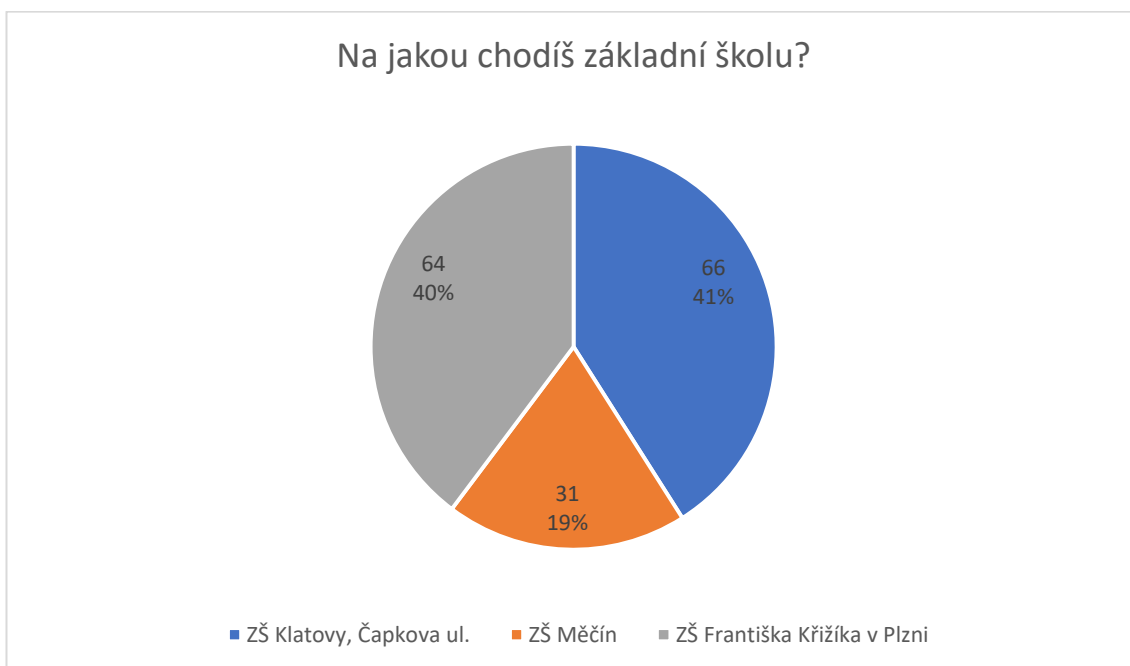

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka číslo 2 byla řešena prostřednictvím otevřených odpovědí, s důrazem na vypracování dotazníku dvou od sebe vzdálených tříd z každé školy za účelem dosažení diverzifikace. Autor při rozesílání dotazníku prosil školy o předání právě do dvou tříd. Tento přístup měl mít efekt částečného snížení pravděpodobnosti, že by první pomoc vyučoval stejný učitel. Z výsledného věku odpovídajících dětí je patrné, že tomu tak školy neučinily. Sedmdesát pět procent odpovídajících dětí jsou ve věku nad 13 let, což odpovídá devátému ročníku základní školy. Největší skupina, tvořená 61 žáky, představuje 38 % z celkového počtu a zahrnuje žáky ve věku 14 let. Druhá nejpočetnější skupina, s 41 žáky ve věku 13 let, odpovídá 26%. Třetí nejpočetnější skupina o velikosti 26 žáků představuje 16 %. Patnáctiletí respondenti, kteří tvoří skupinu 20 jednotlivců, představují 12 % z celkového souboru. Děti ve věku 10 a 11 let jsou zastoupeny v grafu každá 4%.

Z tohoto grafu byl odstraněn jeden respondent s nelogickou odpovědí „ne“. Dle autora si respondent mohl splést otázku. V dalších odpovědích si tento respondent počínal logicky.

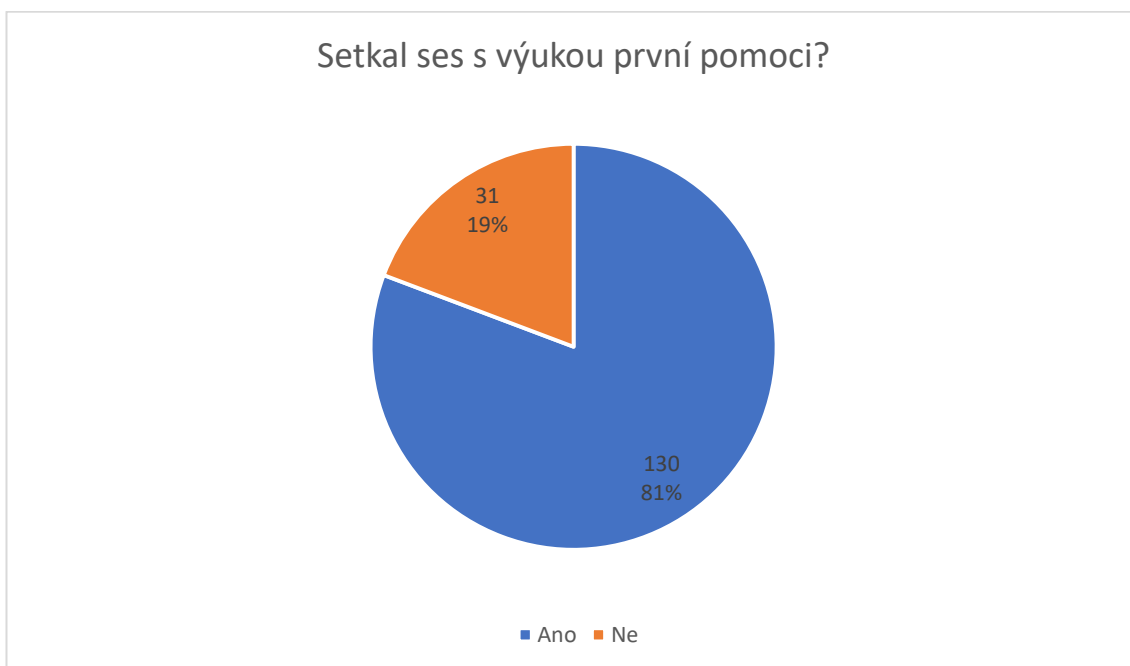
Graf 3: Otázka číslo 3: Na jakou chodíš základní školu?

Zdroj: vlastní zpracování

Třetí otázka se zaměřovala na zařazení respondentů do konkrétních škol prostřednictvím otevřených odpovědí. Z analýzy Grafu číslo 3 vyplývá nižší počet žáků z menší školy v obci. Nejvyšší počet respondentů chodí na základní školu v Klatovech.

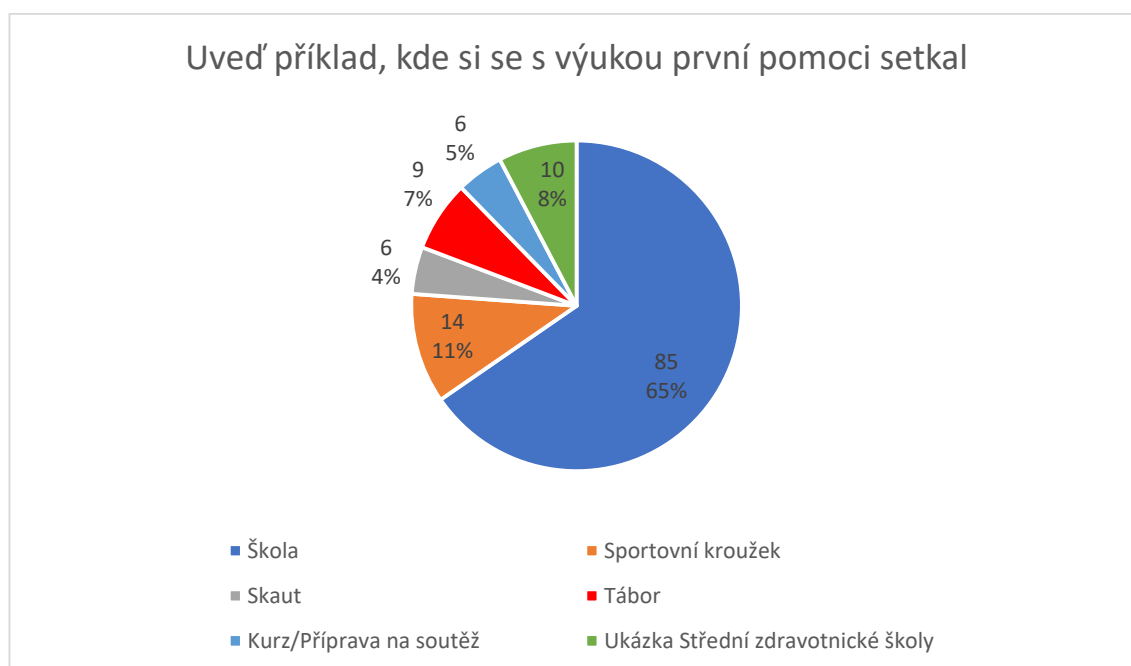
Graf 4: Otázka číslo 4: Setkal ses s výukou první pomoci?

Zdroj: vlastní zpracování

Většina žáků, podle poskytnutých odpovědí, měla zkušenost s výukou první pomoci. Skupina více než třiceti žáků, se s výukou první pomoci nesetkala. Dle autora to může být způsobeno absencí z důvodu nemoci nebo nízkou účastí studentů v rámci volnočasových aktivit, například ve sportovních kroužcích nebo skautských aktivitách. Z grafu je patrné, že 81 % oslovených žáků by mělo být schopno využít dovednosti první pomoci.

Graf 5: Otázka číslo 5: Uveď příklad, kde si se s výukou první pomoci setkal (např. škola, sportovní kroužek, církev, skaut atd.)

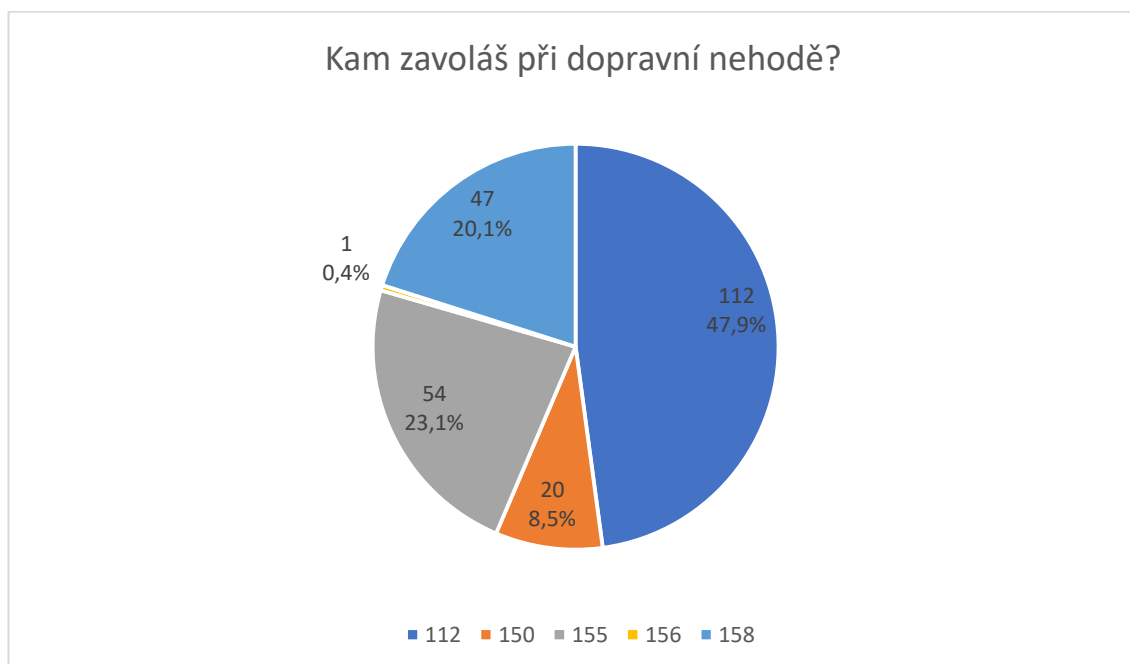

Zdroj: vlastní zpracování

V páté otázce je zkoumána individuální zkušenost respondentů s výukou první pomoci, navazující na předchozí otázku číslo 4. Do grafu nejsou zahrnuty odpovědi 33 respondentů, kteří odpověděli záporně na předchozí otázku. Více než polovina respondentů, konkrétně 65 %, uvádí, že se nejčastěji setkávají s výukou první pomoci na základní škole. Tato hodnota může být ještě vyšší v důsledku toho, že někteří žáci uvedli dvě odpovědi. V Grafu č. 5 jsou tyto odpovědi zahrnuty v ostatních kategoriích a nejsou tedy započítány do skupiny odpovědí „škola“.

Není překvapivé, že výuka první pomoci není omezena pouze na školní prostředí, ale probíhá i v rámci dalších zájmových aktivit. Na druhou stranu je pozoruhodné, že žádný z respondentů se nesetkal s výukou první pomoci v rámci rodiny.

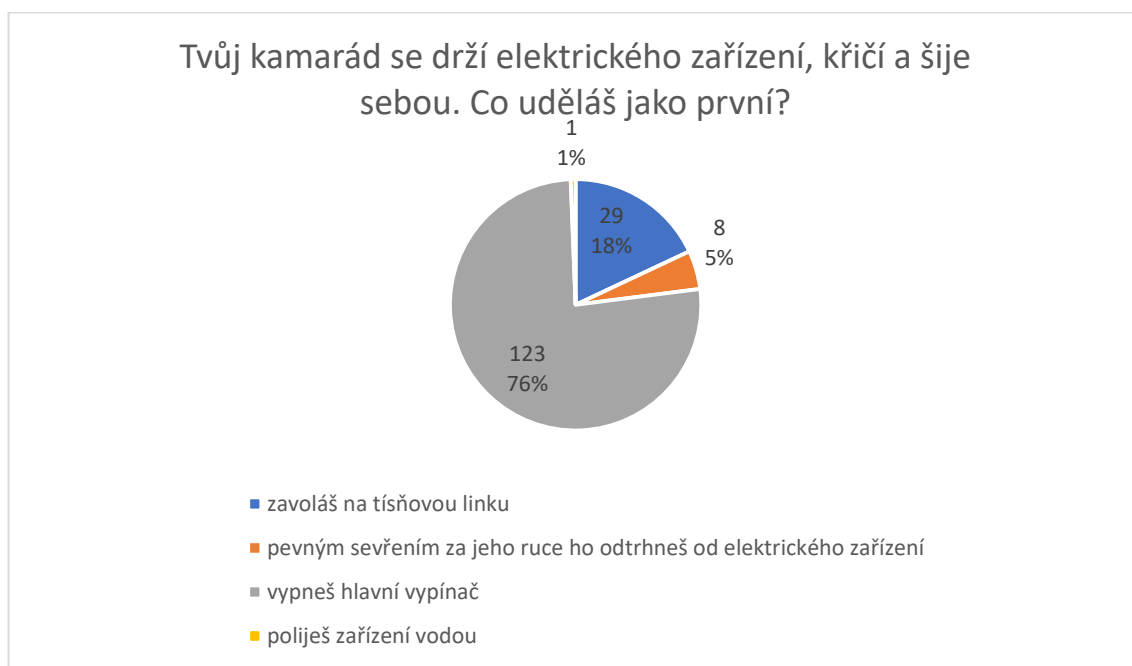
Graf 6: Otázka číslo 6: Kam zavoláš při dopravní nehodě?

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu číslo 6 vyplývá, že většina žáků dává přednost tísňové lince 112, kterou označilo 48 % respondentů. Je třeba zdůraznit, že každý respondent měl možnost označit více odpovědí současně. Druhou nejčastěji zvolenou možností byla tísňová linka Zdravotnické záchranné služby, kterou označilo 54 respondentů. Otázka však nenabídla další informace o povaze nehody, zda šlo například o zranění osob či pouze o majetkovou škodu. Z tohoto důvodu si 20 žáků mohlo představit různé situace a zvolit tak i tísňovou linku Policie České republiky.

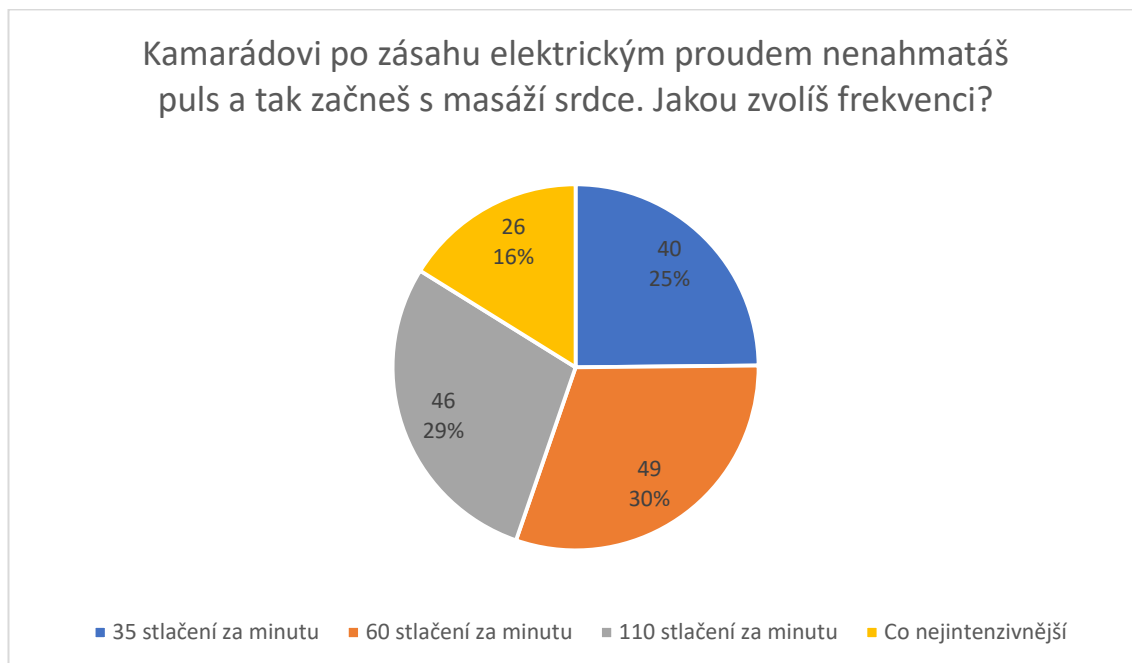
Graf 7: Otázka číslo 7: Tvůj kamarád se drží elektrického zařízení, křičí a šije sebou. Co uděláš jako první?

Zdroj: vlastní zpracování

Na otázku číslo 7 správně odpovědělo 76 % žáků, což naznačuje vysokou úroveň povědomí o postupech v případě nebezpečné situace. Druhou nejčastější a zároveň správnou odpovědí bylo volání na tísňovou linku, a to s podporou 29 žáků. Tímto způsobem by operátor mohl rychle vyhodnotit situaci, poskytnout nezbytné pokyny pro první pomoc a zároveň aktivovat záchranné složky. Výsledky ukazují, že žáci kladou důraz na svou bezpečnost a nekonají ukvapené činy. Pasivnější respondenti volbou volání na tísňovou linku správně upřednostnili profesionální pomoc, což může být spojeno s nedostatečným povědomím o bezpečných postupech při manipulaci s elektrickým proudem. Pouze v 6% případech byla zvolena chybná odpověď.

Graf 8: Otázka číslo 8: Kamarádovi po zásahu elektrickým proudem nenahmatáš puls a tak začneš s masáží srdce. Jakou zvolíš frekvenci?

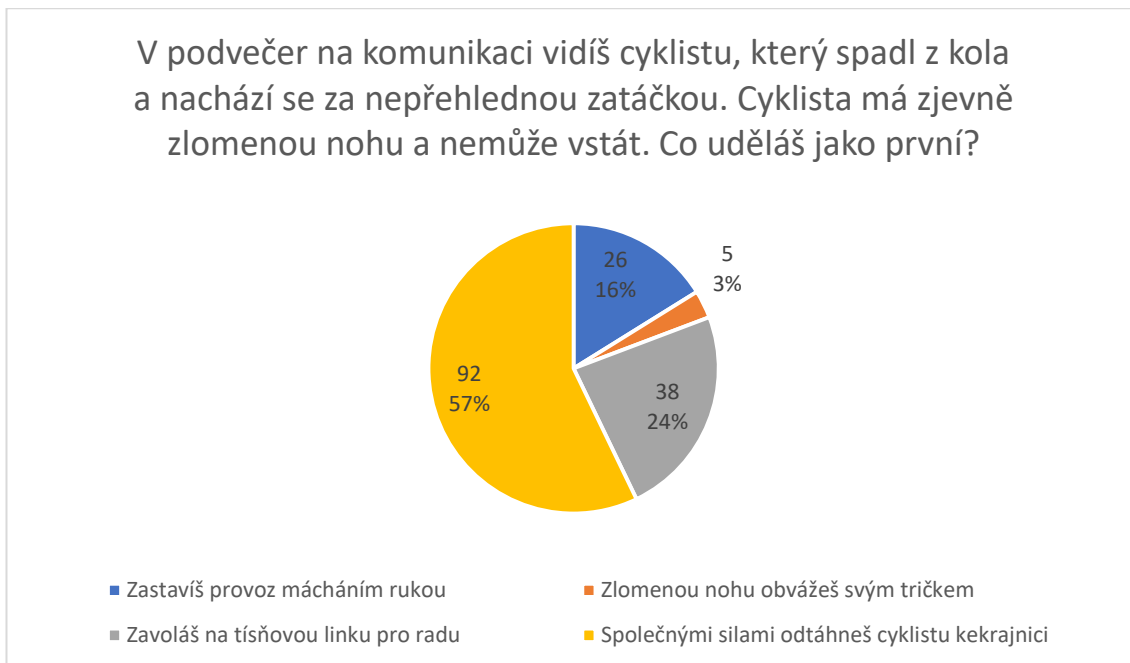

Zdroj: vlastní zpracování

Optimální nepřímá masáž srdce by měla probíhat v rozmezí 100-120 stlačení za minutu, což zajišťuje adekvátní okysličení mozku. Při provádění masáže srdce osobou s nezkušeným rytmem stlačení je doporučováno aplikovat co nejintenzivnější stlačení. Autor tedy považuje za správnou odpověď: Co nejintenzivnější. Lze sem zahrnout i odpověď 110 stlačení za minutu, které se pohybuje v doporučeném rozmezí.

Z grafu je patrné, že více jak 50 % respondentů nemá znalost správné intenzity stlačování hrudníku. Nižší intenzita může vést k nedostatečnému obnovení krevního oběhu, což by mohlo způsobit nedostatek okysličení mozku a ostatních orgánů. Je klíčové zdůraznit význam správné intenzity při nepřímé masáži srdce pro účinnost záchranných postupů. Necelých 20 % dětí zvolilo dle autora správnou odpověď. U 29% žáků byla zvolena odpověď 110 stlačení za minutu, které se také považuje za vhodnou.

Graf 9: Otázka číslo 9: V podvečer na komunikaci vidíš cyklistu, který spadl z kola a nachází se za nepřehlednou zatáčkou. Cyklista má zjevně zlomenou nohu a nemůže vstát. Co uděláš jako první?

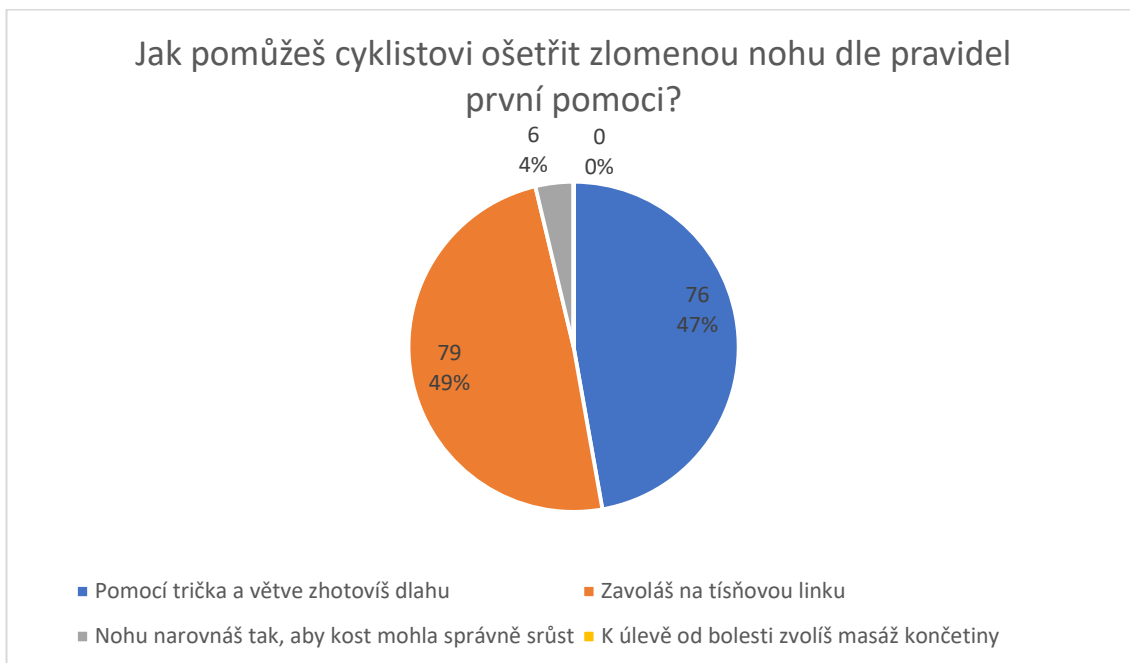

Zdroj: vlastní zpracování

Dotazníkovou otázku číslo 9 s bezpečnostním zaměřením správně zodpovědělo více jak 50% respondentů. Žáci jako první dbali na svou vlastní bezpečnost, zohlednili také zraněného cyklistu i dalších účastníků silničního provozu. Necelých 20 % žáků zvolilo odpověď, která není vhodná jako první aktivita při účasti na této situaci. Jako první činnost při účasti při této nehodě zvolilo 24 % dětí telefonát na tísňovou linku.

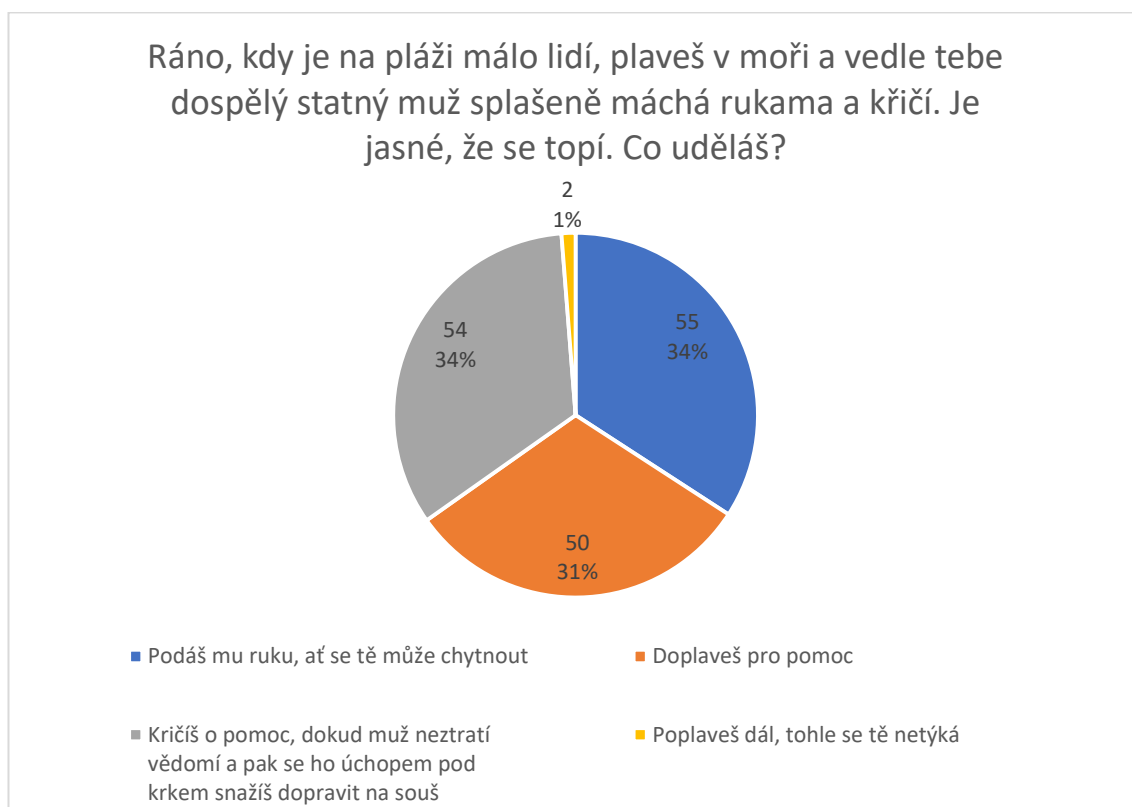
Graf 10: Otázka číslo 10: Jak pomůžeš cyklistovi ošetřit zlomenou nohu dle pravidel první pomoci?

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka číslo 10 se zaměřovala především na aktivní zapojení při pomoci zraněnému. Z tohoto pohledu 47 % respondentů zvolilo odpověď ošetření zranění. U více jak 49% žáků byla odpověď volání na tísňovou linku. V necelých 5% případech byla zvolena nevhodná odpověď.

Graf 11: Otázka číslo 11: Ráno, kdy je na pláži málo lidí, plaveš v moři a vedle tebe dospělý statný muž splašeně máchá rukama a křičí. Je jasné, že se topí. Co uděláš?

Zdroj: vlastní zpracování

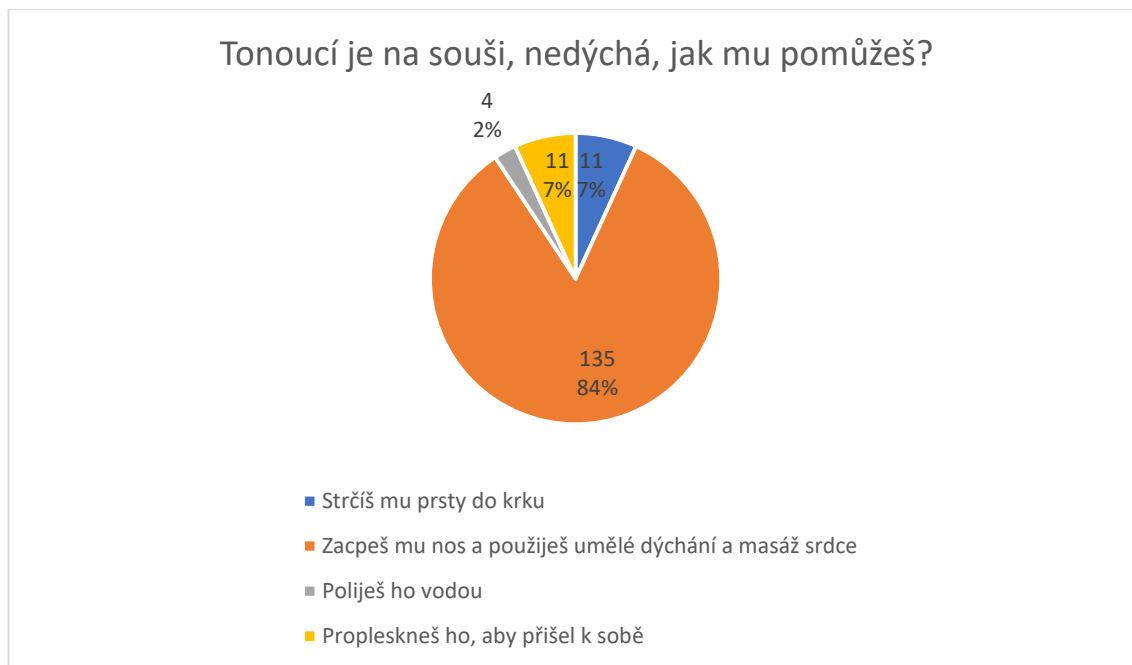
U ukázkové situace ve vodě zvolilo poskytnutí pomocné ruky 34 % odpovídajících. Tato odpověď není správná, protože ohrožuje zdraví pomáhající osoby. V krizových situacích se může stát, že si to dotyčný neuvědomuje. I z tohoto důvodu je dle autora důležité edukovat první pomoc na základní škole a zvýšit schopnost vyhodnocovat situace v rámci vlastní i obecné bezpečnosti.

Alternativou, kterou si vybralo 31 % respondentů, je možnost doplavit pro pomoc. Tato pasivní strategie však není vhodná kvůli dlouhému časovému zpoždění a riziku, že tonoucí může být pod hladinou ztracen. Navíc, osoba plavající pro pomoc může mít problémy s přesným určením polohy incidentu, protože vodní hladina často chybí jasné orientační body.

Jako nejbezpečnější a správnou variantou je odpověď volání o pomoc a následně se pokusit dopravit nehybnou oběť na souš, což si vybralo 34 % žáků. U 1 % respondentů byla zvolena absurdní možnost ignorovat záchranu.

Celkově z grafu vyplývá, že třetina respondentů by byla ochotná riskovat vlastní život za účelem záchrany druhého, aniž by si vážila vlastní bezpečnosti.

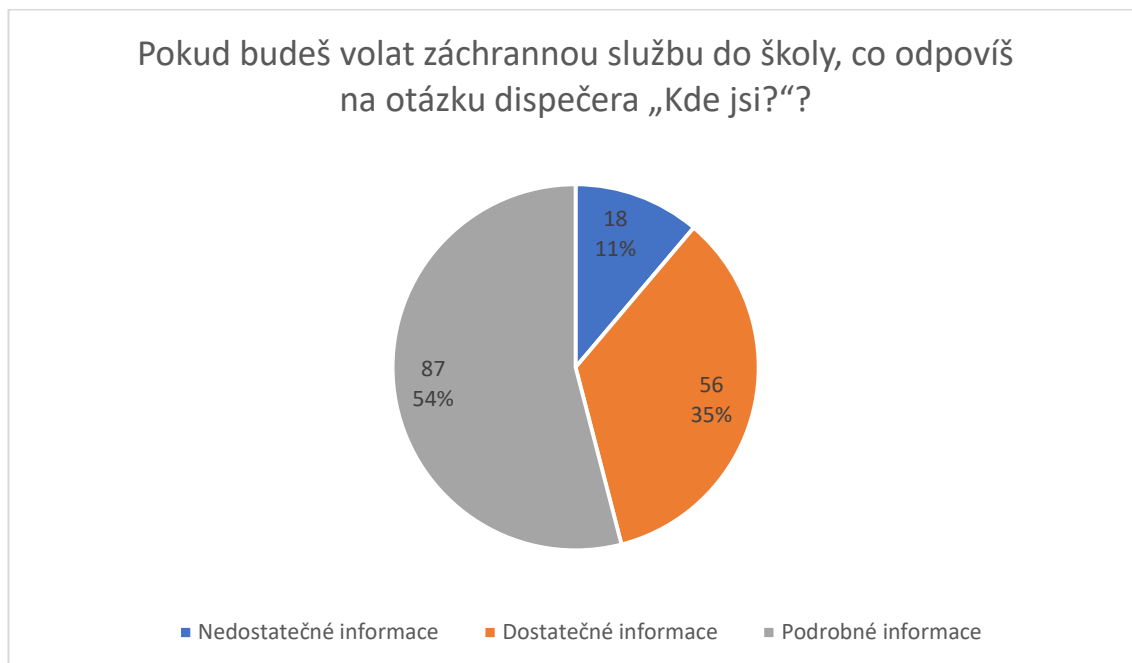
Graf 12: Otázka číslo 12: Tonoucí je na souši, nedýchá, jak mu pomůžeš?

Zdroj: vlastní zpracování

Na otázku číslo 12 odpovědělo správně více jak 80 % respondentů. Z grafu číslo 12 je patrné, že naprostá většina odpovídajících dobře ví, jak poskytnout první pomoc osobě, která se topila a přestala dýchat. U 16% odpovědí byla zvolena nevhodná odpověď při tomto typu pomoci, která se neznalému jedinci může zdát vhodná.

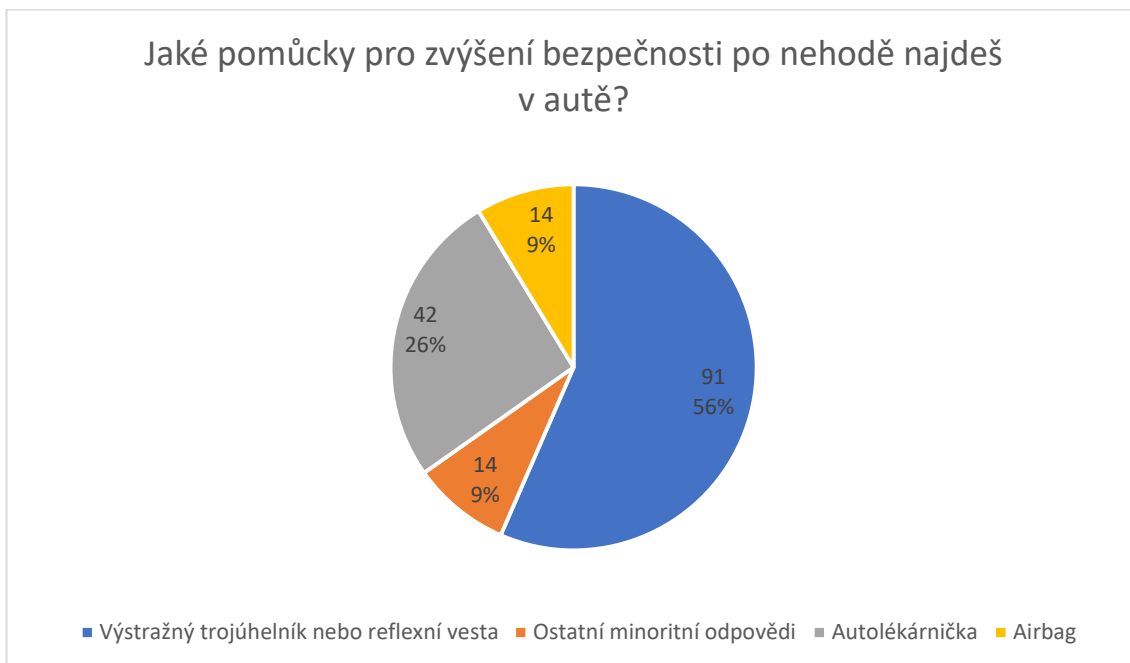
Graf 13: Otázka číslo 13: Pokud budeš volat záchrannou službu do školy, co odpovíš na otázku dispečera „Kde jsi?“?

Zdroj: vlastní zpracování

Tato otázka byla zodpovězena formou otevřených odpovědí a následně byla klasifikována do tří skupin. První skupina nazvaná "Nedostatečné informace" zahrnuje odpovědi typu: "jsem ve škole," "nevím," "doma," a další nesouvisející text. Tato skupina tvoří 11 % respondentů. Do druhé skupiny s názvem "Dostatečné informace" spadají odpovědi, které adekvátně specifikují polohu, zejména uvedením názvu školy, města a ulice. Třetí skupina reflektuje odpovědi s podrobnějšími informacemi o místě volajícího. Skupina s názvem "Podrobné informace" zahrnuje odpovědi s číslem popisným, třídou, patrem a dalšími konkrétními údaji pro bližší určení polohy. Tato skupina je nejpočetnější a představuje více jak 50 % odpovědí.

Graf 14: Otázka číslo 14: Jaké pomůcky pro zvýšení bezpečnosti po nehodě najdeš v autě?

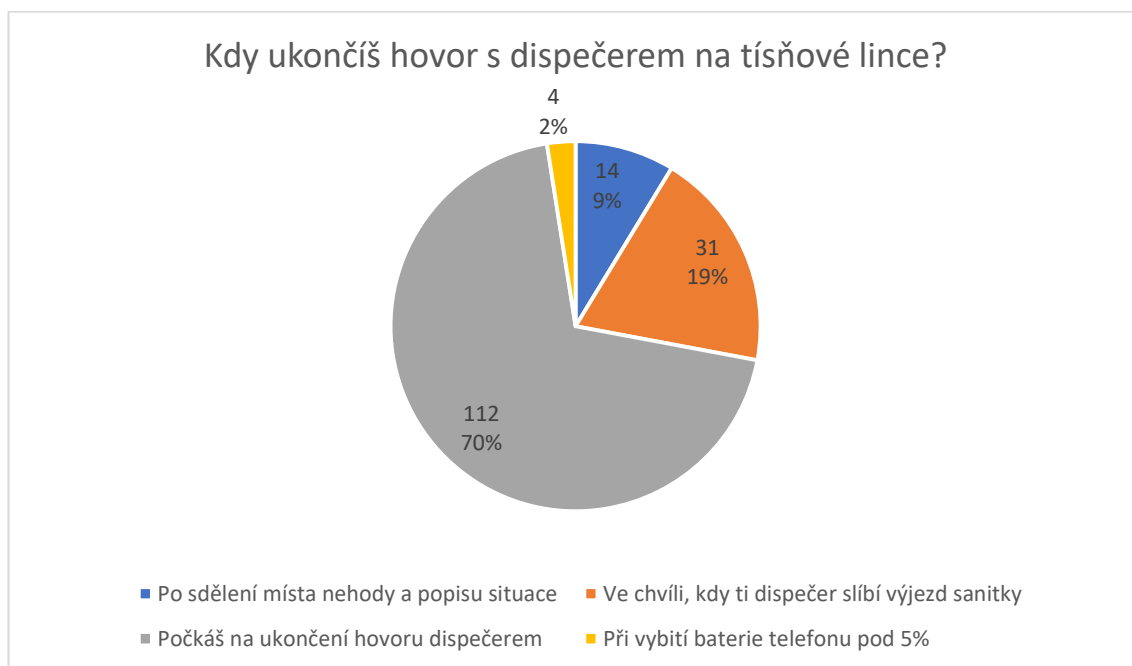

Zdroj: vlastní zpracování

Z odpovědí otevřené otázky číslo 14 lze vyčíst, že nadpoloviční většina, si je vědoma, že automobily by měly obsahovat reflexní vestu nebo výstražný trojúhelník. Tyto pomůcky zvyšují bezpečnost po dopravní nehodě. Častou odpovědí, kterou uvedlo 26 % respondentů, byla autolékárnička, což je vybavení určené k poskytnutí první předlékářské pomoci při dopravní nehodě.

Další častou odpovědí, kterou uvedlo 9 % respondentů, byl airbag, který představuje zařízení pasivní bezpečnosti automobilu. Poslední skupinu tvoří jednotlivé neopakující se odpovědi. Dle autora nesprávné odpovědi mohou být způsobeny nepochopením otázky nebo neznalostí vybavy automobilu.

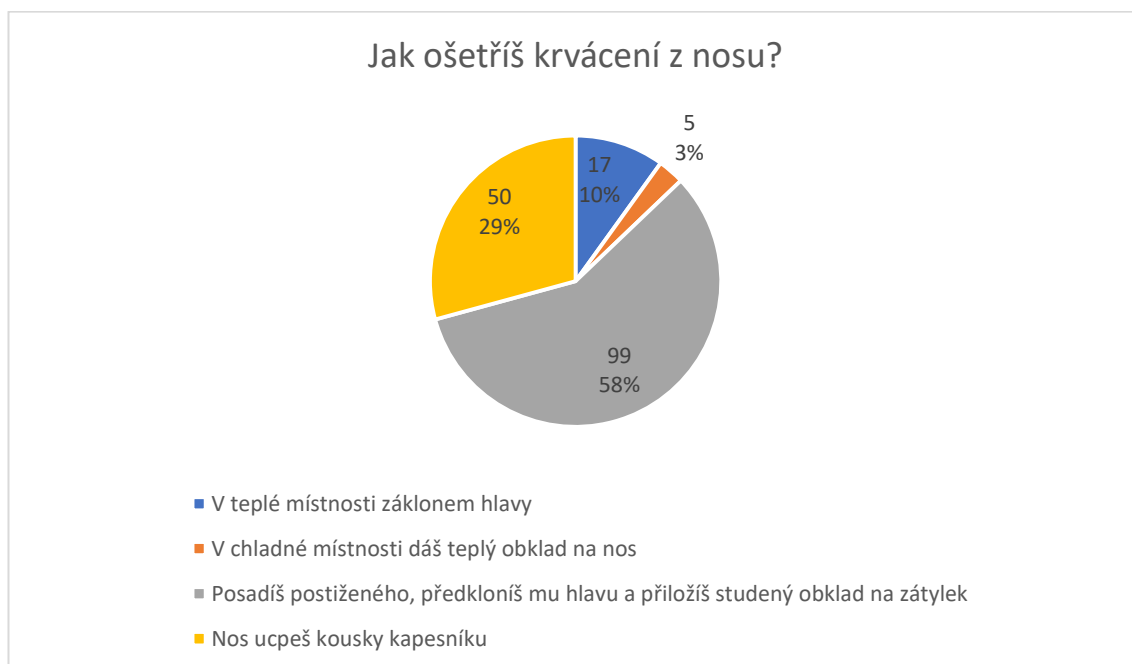
Graf 15: Otázka číslo 15: Kdy ukončíš hovor s dispečerem na tísňové lince?

Zdroj: vlastní zpracování

Hodnoty zobrazené v grafu ukazují 70% úspěšnost. Nadpoloviční většina dětí má tedy povědomí o pravidlech ukončení hovoru s dispečerem. Devatenáct procent z nich uvedlo, že by ukončili hovor po obdržení slibu o výjezdu záchranné zdravotnické služby. Dalších devět procent žáků by hovor ukončilo po sdělení místa nehody a podrobném popisu situace. Ukončení hovoru v důsledku nízkého stavu baterie mobilního zařízení by realizovala 2 % odpovídajících dětí.

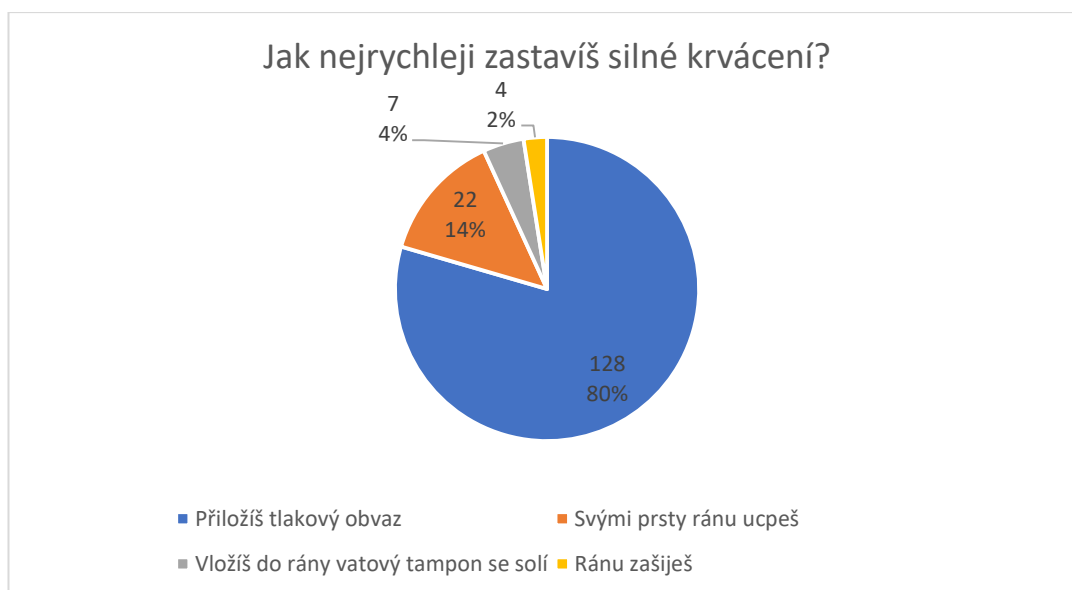
Graf 16: Otázka číslo 16: Jak ošetříš krvácení z nosu?

Zdroj: vlastní zpracování

V otázce číslo 16 dosáhlo 58 % účastníků úspěšného řešení, což naznačuje, že většina žáků projevuje schopnost správně ošetřit krvácení z nosu. Způsob uzavření nosu pomocí kapesníku zvolilo 29 % respondentů. Špatnou odpověď, kterou bylo skloněním hlavy v teplém prostoru, zvolilo 10 % respondentů a zbývajících 3 % respondentů zvolili nesprávné ošetření krvácejícího nosu teplým obkladem.

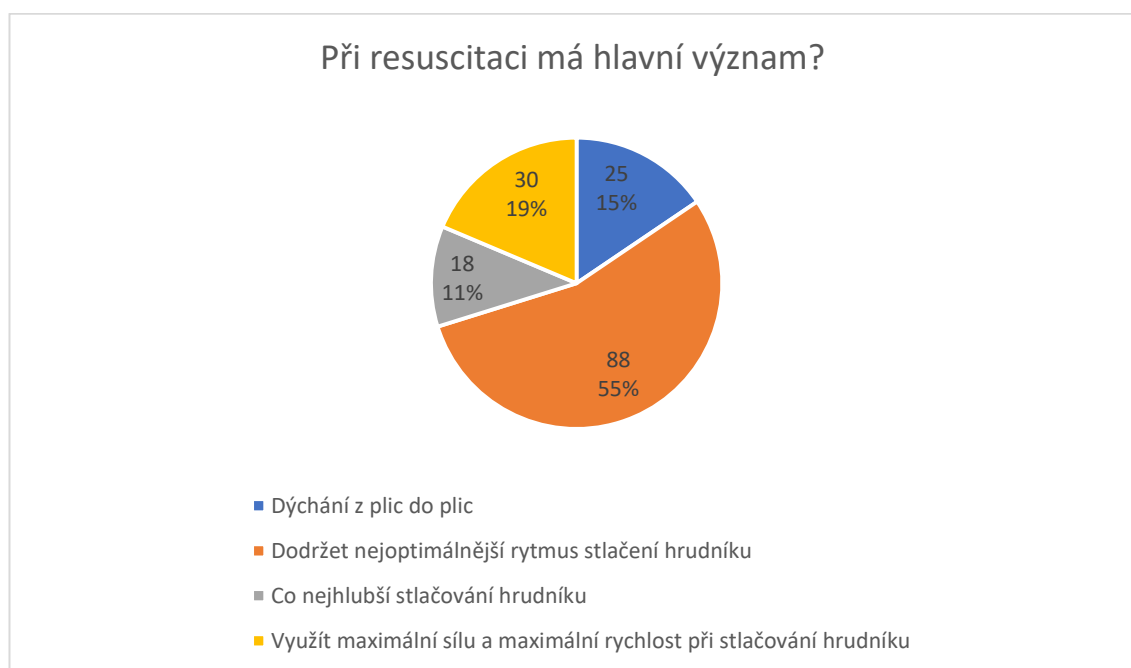
Graf 17: Otázka číslo 17: Jak nejrychleji zastavíš silné krvácení?

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu číslo 17 vyplývá, že 80 % žáků považuje za rychlé zastavení silného krvácení použití tlakového obvazu. Pouze 14 % respondentů uvedlo, že nejrychlejší způsob zastavení krvácení spočívá v ucpání rány vlastními prsty. Zašití rány zvolili 4 % odpovídacích dětí. Stejně je tomu tak s variantou vložení vatového tamponu se solí do rány.

Graf 18: Otázka číslo 18: Při resuscitaci má hlavní význam?

Zdroj: vlastní zpracování

Při resuscitaci přikládají žáci největší význam dodržování optimálního rytmu stlačení hrudníku, což potvrdila nadpoloviční většina. Z grafu číslo 8 vyplývá, že 55 % respondentů nemá správnou znalost intenzity stlačování hrudníku a volí možnost s nízkou frekvencí, což by nemohlo zajistit dostatečné oksygenování.

Dodržování neoptimálnějšího rytmu stlačování hrudníku, který činí 100-120 stlačení za minutu, vyžaduje praxi pro vytvoření svalové paměti. Během prodlužující se resuscitace dochází ke zvyšujícímu se vyčerpání záchránce, což vede k postupnému snižování frekvence stlačení. Z tohoto důvodu je klíčové využití maximální síly a rychlosti při provádění stlačení hrudníku, což zdůraznilo 19 % respondentů.

Dýchání z plic do plic zvolilo 15 % žáků, zatímco 11 % respondentů odpovědělo co nejhlubší stlačení hrudníku.

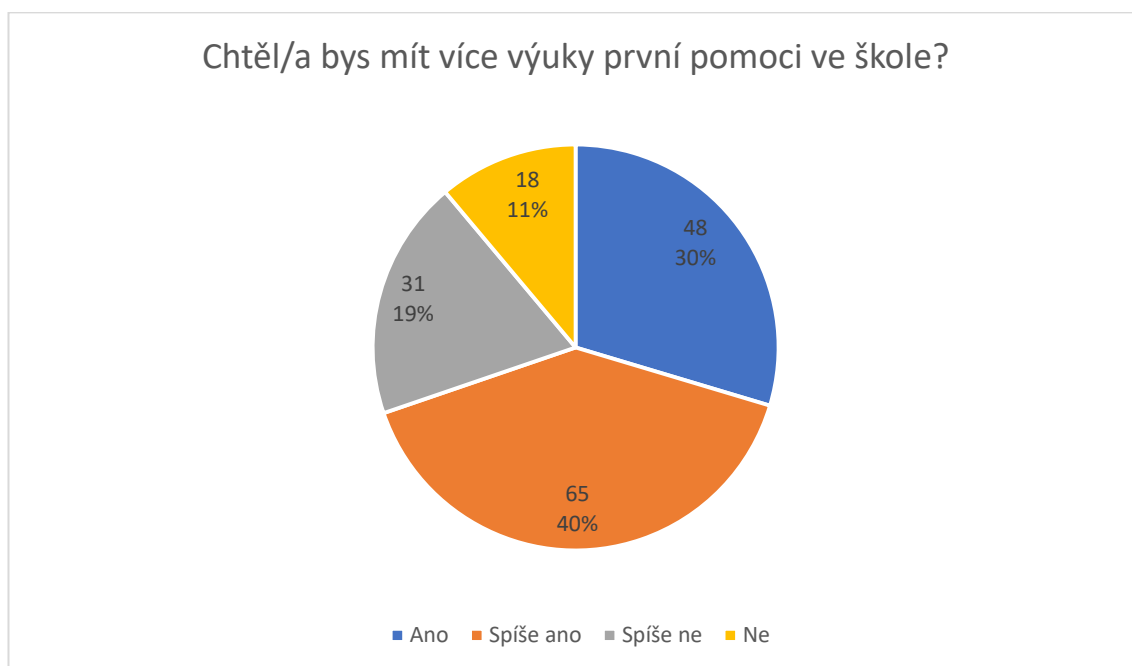
Graf 19: Otázka číslo 19: Víš kde je ve škole lékárnička?

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka číslo 19 je jako jedna z prvních jednodušších otázek, které byly zahrnuty s ohledem na možnou únavu a sníženou pozornost při vyplňování dotazníku. Z dat v grafu číslo 19 vyplývá, že 38 % žáků neví, kde je v jejich škole lékárnička umístěna. Tato neznalost by mohla představovat překážku při poskytování první pomoci nebo mohla vést ke zvýšení časové prodlevy při takovém poskytování pomoci.

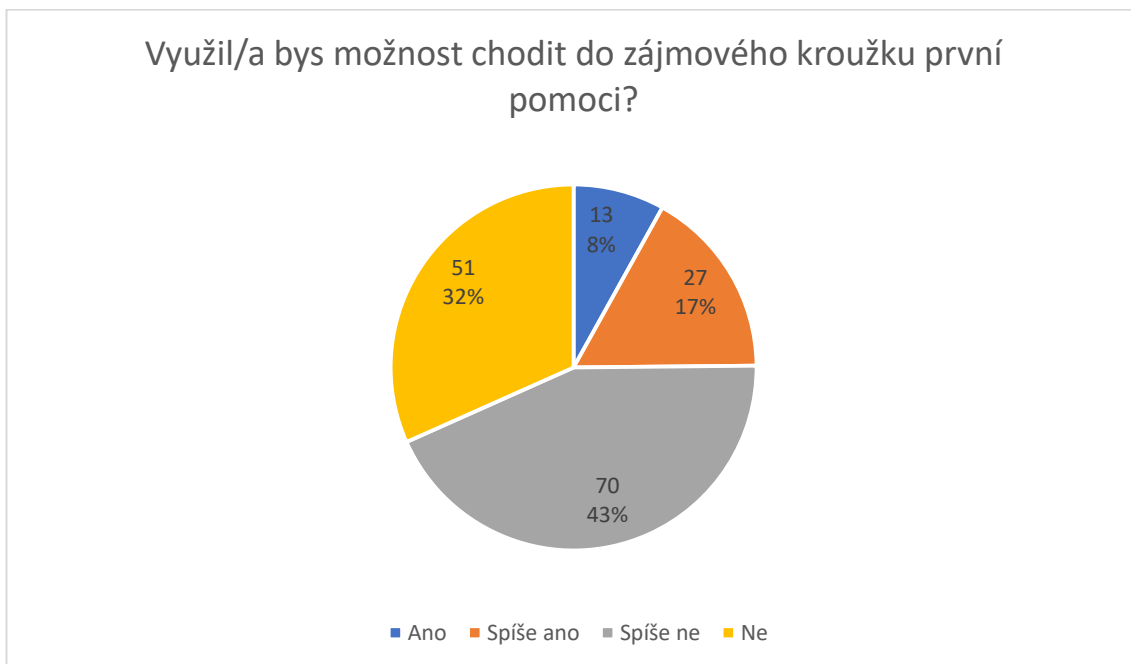
Graf 20: Otázka číslo 20: Chtěl/a bys mít více výuky první pomoci ve škole?

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu číslo 20 je viditelné, že 30 % žáků by si přálo více výuky v oblasti první pomoci. Souhlasnou variantu volilo i 40 % dotázaných. Z toho vyplývá, že téměř $\frac{3}{4}$ dětí by souhlasilo s navýšením výuky první pomoci. Negativně se pak vyjádřilo 30 % z dotázaných. Z toho 19 % odpovědělo spíše ne a 11 % čistě negativně.

Graf 21: Otázka číslo 21: Využil/a bys možnost chodit do zájmového kroužku první pomoci?

Zdroj: vlastní zpracování

Ve výzkumné otázce číslo 21 dominuje negativní postoj k možnosti účasti v zájmovém kroužku první pomoci. Necelé tři čtvrtiny žáků by se rozhodly nepřihlásit se do kroužku první pomoci. Pouze 25 % studentů vyjádřilo pozitivní postoj k této možnosti. Z toho jen 8 % dětí by takové možnosti určitě využilo.

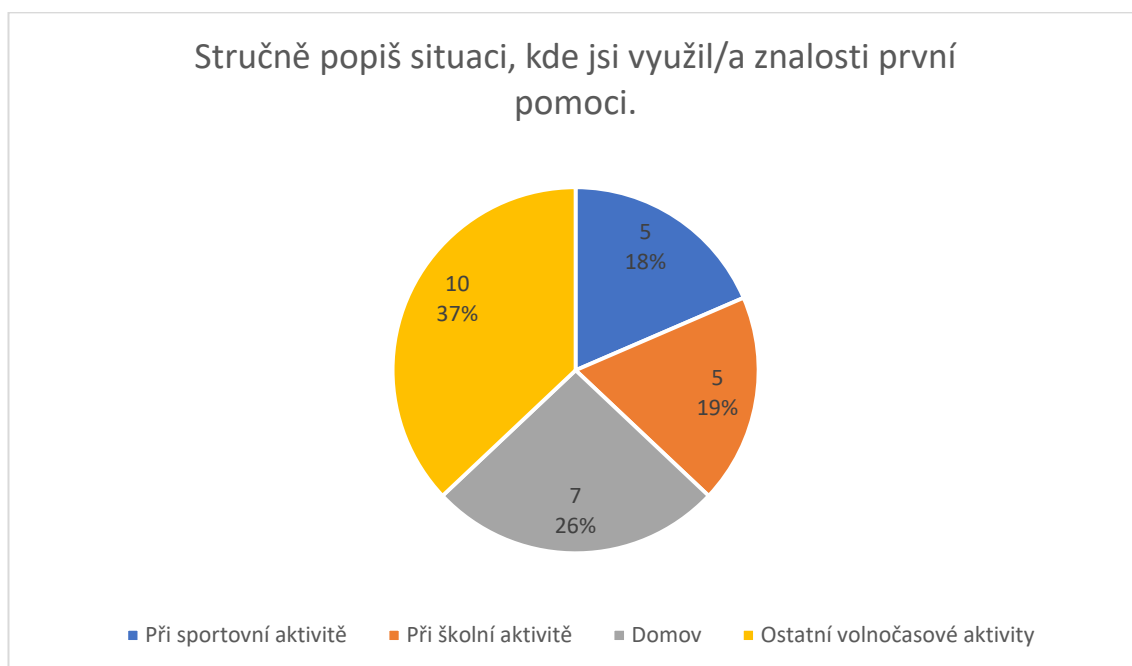
Graf 22: Otázka číslo 22: Využil/a jsi někdy znalosti první pomoci?

Zdroj: vlastní zpracování

Z dat v grafu číslo 22 je vidět, že znalosti první pomoci využilo pouze 24 % žáků. Tato zkušenost menšinové skupiny, vzhledem k nízkému věku žáků, je překvapivě četná.

Graf 23: Otázka číslo 23: Stručně popiš situaci, kde jsi využil/a znalosti první pomoci.

Zdroj: vlastní zpracování

Navazující otázka na předchozí část dotazníku byla zodpovězena otevřenými odpověďmi. Na tuto otázku reagovalo 37 respondentů, z nichž 10 uvedlo, že nechtějí podrobněji popisovat nebo odpověděli neví, či nereagovali adekvátně. V grafu číslo 23 jsou zaznamenány odpovědi ostatních 27 respondentů a rozřazeno do 4 kategorií podle prostředí, kde využili své znalosti první pomoci. Nejpočetnější skupinu tvořily různé volnočasové aktivity, jako například tábory, dovolená, procházky a situace, které nebyly jednoznačně kam zařadit. Druhou největší skupinu tvořily situace v domácím prostředí, kdy respondenti poskytovali pomoc příbuzným, přičemž nejčastěji pomáhali prarodičům.

5.2 Rozhovor

Druhou výzkumnou metodou v rámci této bakalářské práce byl strukturovaný rozhovor s učiteli, kteří vyučují první pomoc. Tato část praktické části práce zahrnovala čtyři pedagogy z dvou různých škol. Rozhovor představuje klíčovou součást kvalitativního výzkumu.

V rámci tohoto rozhovoru odpovídali pedagogové na osm vybraných otázek, které byly připraveny předem. Komunikace probíhala prostřednictvím elektronické pošty, což umožnilo flexibilitu a pohodlnost pro všechny zúčastněné.

Respondenti rozhovoru

Respondent A: Muž s učitelskou praxí 10 let. Deset let vyučuje první pomoc v rámci přírodovědy.

Respondent B: Žena s učitelskou praxí 30 let. První pomoc vyučuje od začátku své praxe jako přípravu na dopravní soutěž.

Respondent C: Muž s učitelskou praxí 24 let. První pomoc vyučuje od začátku své praxe především v Přírodopisu a Chemii.

Respondent D: Žena s učitelskou praxí 25 let. První pomoc vyučuje dva roky na druhém stupni ve zdravotovědě.

1) Kolik pedagogů se věnuje výuce první pomoci na Vaší škole? Jste sám/sama nebo je Vás více? V rámci jakých předmětů první pomoc vyučujete?

Respondent A: Jeden.

Respondent B: Jeden vyučující je zaměřen na výuku. V rámci dopravní výchovy, občanské výchovy.

Respondent C: Je nás více, asi devět, především v prvouce, přírodovědě, výchově ke zdraví, chemii a přírodopise, tam jsou to samostatná témata nebo součást probíraných kapitol, pak také jako součást dopravního kurzu ve 4. třídě a dopravní soutěže (pro žáky od 4. do 9. třídy), kde patří poskytování první předlékařské pomoci mezi soutěžní disciplíny, dále pak při vycházkách a turistických dnech, které jsou spojeny s praktickým nácvikem první pomoci v praxi.

Respondent D: Dvě na druhém stupni a jedna na prvním stupni v rámci Besipu. Jinak je to látka přírodovědy, přírodopisu, výchovy ke zdraví.

2) Jak dlouho se tomuto tématu/učivu věnujete? Pociťujete změny v zahrnutí první pomoci do výuky (zlepšení/zhoršení)?

Respondent A: Nepozoruji ani zlepšení, ani zhoršení.

Respondent B: Intenzivněji se věnuji výuce první pomoci v období přípravy na dopravní soutěž (duben, květen). Nácvik některých úkonů provádím i v rámci Tělesné výchovy nebo Občanské výchovy. Změny pociťuji v použití zdrojů výuky.

Respondent C: Od začátku, vzhledem k tomu, že mám přírodopis, kde je to součástí obsahu předmětu, podle mě se situace příliš nemění, přibyla jen výchova ke zdraví, kam byla přiřazena i první pomoc, s rozvojem internetu a počítačů obecně přibylo i materiálů (videa, spoty, online materiály), první pomoc se tedy více nyní vyučuje v rámci výchovy ke zdraví a přírodopisu, v ostatních předmětech je spíše okrajová při probírání odpovídajících kapitol, např. chemie – poleptání, požití chemické látky apod.

Respondent D: Dva roky. Průběžně celý rok (Besip) a v jednotlivých předmětech jsou určité kapitoly. Zlepšují se znalosti, chtělo by to víc a častěji. V Besipu je to jen s vybranými dětmi.

3) Jakým způsobem si připravujete výuku? Využíváte pouze učebnice nebo i externí zdroje/pomůcky např. weby s videi o první pomoci, příručky atd., externisty? Jak často učivo aktualizujete?

Respondent A: V rámci obou souvisejících předmětů pouze materiály z učebnic a pracovních sešitů. Na druhé pololetí plánuji pozvat na rozšiřující vyučování diplomovaného specialistu – zdravotníka. Učivo sám neaktualizuji.

Respondent B: Využívám weby s videi. Do školy jsou zváni odborníci nebo navštěvujeme Střední zdravotnickou školu v Klatovech, kde dochází k praktické výuce našich žáků ve spolupráci se studenty této školy.

Respondent C: S rozvojem internetu a počítačů obecně přibylo i materiálů (videa, spoty, online materiály a učebnice, pracovní listy, nápady od jiných učitelů), dále máme resuscitační loutku, obvazový materiál apod., především od BESIPU dochází a docházelo spousty materiálů (dobrá je vždy aktualizace při změně pravidel poskytování první pomoci).

Respondent D: Besedy se zdravotníky, praktické zkušenosti, projektové dny, videa ze stránek ibesip.cz.

4) Máte ve škole k dispozici nějaké pomůcky pro výuku první pomoci? Kdo zajišťuje jejich obměnu, doplnění, modernizaci?

Respondent A: Pedagog pověřený výukou se stará o pomůcky i jejich obměnu

Respondent B: Škola je vybavena základními pomůckami a resuscitační figurínou. Obměnu zajišťuje kolega.

Respondent C: Máme resuscitační loutku, obvazový materiál, dlahy, škrtidla apod., materiál obměňujeme, obměnu zajišťuje vedení školy na základě požadavků pedagogů.

Respondent D: Máme figurínu na nácvik umělého dýchání, obvazy, vybavené autolékárničky,

5) Myslíte si, že je první pomoc dostatečně zahrnuta v rámci výuky (věnuje se jí dostatek prostoru v učivu)?

Respondent A: Nejsm schopen zhodnotit

Respondent B: První pomoc není dostatečně zahrnuta do výuky, mělo by se jí věnovat více pozornosti.

Respondent C: Myslím, že ano.

Respondent D: Určitě by to chtělo zabývat se zdravotvídou víc.

6) Jakým způsobem standardně ověřujete znalosti žáků v oblasti první pomoci? (testy, názorné ukázky, zkoušení apod.)

Respondent A: Kombinací všeho + využiju i externistu

Respondent B: Názornými ukázkami.

Respondent C: Vše uvedené, k tomu i online testy nebo mnou vytvořené testy, praktický nácvik je běžnou součástí výuky, ale přímo z toho žáky nezkouším, ale mají možnost si vše v praxi vyzkoušet, při vycházkách a turistických dnech, které jsou spojeny s praktickým nácvikem první pomoci v praxi.

Respondent D: U Besipu se děti testují během soutěže zástupci Červeného kříže. Tam, kde se zdravotvída učí v rámci předmětů, je to zřejmě nějakým testem na známky, ale asi to není celý test cílený jen na zdravotvídu.

7) Využili jste někdy externistu na podporu výuky první pomoci? Např. názorné ukázky první pomoci, příběhy profesionálů atd.? Pokud ne, myslíte si, že by měly tyto přednášky význam pro zlepšení znalosti dětí v oblasti první pomoci?

Respondent A: Ano, plánuji to pro výuku v druhém pololetí v rozsahu 2 vyučujících hodin

Respondent B: Ano využili.

Respondent C: Ano, měli jsme projektové dny se zdravotní školou v Klatovech, která předvedla praktické ukázky, mají k tomu samozřejmě více pomůcek vzhledem k povaze školy, vše si žáci mohli vyzkoušet v praxi, pomůcky sami používali (resuscitační loutky i dětí nebo mladého člověka, vakuová matrace, scoop rám apod.), pak také besedy se záchranářem s praktickými ukázkami a nácvikem.

Respondent D: Měli jsme na praktických lekcích záchranáře a hasiče.

8) Zahrnujete výuku první pomoci i nad rámec běžné výuky? Například při kroužcích, přípravě na sportovní a dětské dny?

Respondent A: Zatím ne, je to v plánu.

Respondent B: Zahrnuji, především při projektových dnech v přírodě.

Respondent C: Ano dopravní soutěž, turistické cvičení a vycházky (viz výše), kroužek nemáme.

Respondent D: Nezodpovězeno.

5.2.1 Výsledky rozhovoru

Z rozhovorů vyplynulo, že na základních školách v Plzeňském kraji zapojených do rozhovoru se první pomoci věnuje několik učitelů. Alespoň jeden učitel se systematicky věnuje výuce první pomoci na škole, zatímco ostatní učitelé začleňují tuto problematiku do svých výukových plánů v rámci specifických předmětů, jako jsou prvouka, přírodověda, výchova ke zdraví, chemie a přírodopis. Výuka první pomoci probíhá od čtvrté třídy také v rámci dopravní soutěže.

Polovina učitelů nepozoruje výrazné změny v kvalitě výuky první pomoci. Respondent D zaznamenává zlepšení znalostí v oblasti bezpečnosti silničního provozu, ale zdůrazňuje potřebu častější a rozsáhlejší edukace. Respondent C pozoruje rozdíl v dostupnosti materiálů, což připisuje rozvoji internetu. Učitelé využívají širokou škálu materiálů z učebnic, pracovních sešitů a internetu. Výuku oživují návštěvami odborníků nebo účastí na kurzech a projektových dnech.

Respondenti A a C neaktualizují výukový obsah, respondenti B a D tuto otázku nezodpověděli. Školy disponují pro výuku první pomoci zejména resuscitační figurínou, obvazy a dalším vybavením lékárníčky. Vedení školy řeší obnovu materiálů v souladu s potřebami pedagogů.

Na otázku o dostačující výuce první pomoci odpovídají učitelé různě. Respondent A situaci nebyl schopen zhodnotit, zatímco B a D považují výuku za nedostatečnou. Respondent C je naopak toho názoru, že je dostačující.

Ověřování znalostí žáků v oblasti první pomoci probíhá prostřednictvím testů, názorných ukázek a kombinace obou metod. V otázce využití externistů při výuce první pomoci všichni respondenti odpovídají kladně. Respondent A plánuje tuto možnost začlenit do výuky v druhém pololetí.

Závěrečná otázka ohledně výuky první pomoci nad rámec běžné výuky zůstala nezodpovězena respondentem D, ale zbylí respondenti tuto možnost vyjádřili kladnou odpovědí.

6 Vyhodnocení výsledků šetření

Hlavního cíle bakalářské práce, zjištění aktuálního stavu vzdělávání žáků v oblasti první pomoci, bylo dosaženo především pomocí dotazníkové šetření. V rámci dotazníku byly ověřovány znalosti první pomoci, aby bylo možné zjistit jaká je úroveň vědomostí žáků u tohoto tématu. Dotazníkového šetření bylo doplněno i o rozhovor s učiteli věnujícími se výuce první pomoci. Autorovi tyto dvě metody mohli získat pohled na problematiku z dvou perspektiv a snadněji tak vyhodnotit stav ve vzdělávání žáků.

Vedlejším cílem práce bylo charakterizovat první pomoc ve vztahu k bezpečnosti. Autor v první části práce popsal obecně téma první pomoci, aby byla čtenáři více přiblížena tato problematika. Následně definoval vzájemný vztah první pomoci v rámci bezpečnosti. Byl tak zdůrazněn vztah první pomoci k bezpečnosti a zdůrazněn její nemalý význam jako základního prvku.

Z výsledků průzkumu vyplývá, že většina dětí má zkušenost s výukou první pomoci na základní škole. Když je třeba kontaktovat tísňovou linku, upřednostňují společnou evropskou linku 112. Z analýzy grafu 13 vyplynulo, že děti znají informace, které mají poskytnout tísňové lince, ačkoliv nadpoloviční část uvádí nadbytečné informace. Většina žáků je obeznámena s tím, že hovor na tísňové lince končí s dispečerem. Téměř každý čtvrtý žák se již setkal se situací, ve které musel poskytnout první pomoc, nejčastěji v domácím, školním nebo sportovním prostředí.

Většina žáků si je vědoma významu bezpečnostní výbavy auta po nehodě, včetně výstražného trojúhelníku a reflexní vesty. Také znají umístění lékárničky ve škole. Děti jsou schopny reagovat v rizikových situacích a většinou dbají na svou vlastní bezpečnost i bezpečnost ostatních. Obecně lze konstatovat, že většina dětí zná postupy první pomoci, a to při krvácení z nosu, ošetření zlomené končetiny a poskytování pomoci tonoucím. Na druhou stranu se ukázalo, že žáci mají potíže s dodržением správné frekvence nepřímé masáže srdce. Z grafu číslo 8 jasně vyplývá, že více než polovina respondentů nezvládá správnou intenzitu stlačování hrudníku, což může mít negativní vliv na obnovení krevního oběhu a následně na okysličení mozku a ostatních vitálních orgánů.

Zajímavým zjištěním je, že přes resuscitační figurínu a různé výukové aktivity stále část žáků nedodrží správnou intenzitu stlačování hrudníku (graf číslo 18). Odpovědi žáků na situace, jako je zastavení silného krvácení nebo záchrana tonoucího, naznačují některé problémy s bezpečnostním povědomím. V porovnání s výsledky znalostí žáků lze

konstatovat, že se objevují významné nedostatky v základních znalostech první pomoci. Ačkoli ve většině případů převažovala správná odpověď, chybovost je podle autora stále vysoká.

Autor chce také poukázat na to, že většinou okolo jedné třetiny odpovídacích by na místo aktivní pomoci zvolili variantu kontaktu tísňové linky. Tuto odpověď samozřejmě nelze brát jako špatnou. Nicméně v některých základních situacích může přinést zdržení a ohrozit osobu vyžadující pomoc. Podle autora je zastoupení těchto odpovědí u zvolených modelových situací vysoké. Bylo by vhodné zaměřit se během výuky na situace, které mohou v běžné prostředí nejčastěji nastat a aktivně probírat postup při poskytování první pomoci. Samozřejmě výběr nejvhodnějších scénářů není jednoduchý. Typickou modelovou situací je scéna s elektrickým proudem, kterou autor také zařadil do dotazníku. Překvapivým zjištěním bylo, že skoro 20% dětí by místo aktivní reakce na situaci nejdříve volalo na tísňovou linku. Tento scénář je dle autora jeden z nejpravděpodobnější, se kterým se dítě může setkat, a proto zde očekával i více odpovědí s aktivní pomocí. Za alarmující u zmíněné otázky číslo 7 je také to, že 5 % dětí by reagovalo naprosto nevhodným způsobem a ohrozilo tím i svůj život. Podobně tomu je i v případě otázky číslo 10, kde u relativně základního ošetření zlomeniny, děti zvolili možnost telefonátu na tísňovou linku na místo ošetření zranění. Telefonát před činností ošetření zvolilo téměř 50 % odpovídajících. Tuto odpověď by autor očekával u nestandardních okolností, které mohou být těžké na vyhodnocení. V žádném případě autor tuto odpověď nepovažuje za závažnou chybu. Je dobře, že pokud dítě neví jak správně zareagovat, volá o odbornou pomoc a nepouští se do nevhodné pomoci.

V závěru dotazníku z odpovědí vyplynulo, že téměř tři čtvrtiny dotazovaných by chtěly více výuky první pomoci ve škole, avšak pouze 26% by byla ochotna chodit na zájmový kroužek první pomoci. Rozhovory s učiteli naznačují rozporuplný názor na dostatečné začlenění první pomoci do výuky. Je tedy vhodné zvážit další opatření pro efektivnější integraci první pomoci do vzdělávacího procesu.

Po vyhodnocení výsledků dotazníku autor dospěl k názoru, že nedostatek znalostí o frekvenci stlačování hrudníku při nepřímé masáži srdce lze přičítat nedostatku dostupných pomůcek pro trénování této dovednosti. Dle vize autora by tento problém měl jednoduché řešení v podobě zcela nafouknutého balónku umístěného pod oblečení v oblasti srdce. Tato triviální pomůcka by umožnila efektivní trénink, který by zahrnoval jak frekvenci, tak i hloubku stlačení. Při následném vyhodnocení rozhovorů byl autor

překvapen zjištěním, že školy již disponují resuscitačními figurínami, určenými přímo k procvičování masáže srdce. Výsledné hodnoty tedy pravděpodobně nejsou způsobeny absencí pomůcek. Autor se domnívá, že to může být zapříčiněno nemožností procvičení u každého jednotlivého dítěte z důvodu časové náročnosti. Výuka pravděpodobně probíhá spíše pasivní formou, kdy učitel resuscitaci na figuríně předvádí a pouze někteří žáci mají možnost si tuto aktivitu na vlastní kůži vyzkoušet a tím i zapamatovat.

V porovnání s teoretickou částí práce, kde byl popsán obsah rámcové výukové programu ve vztahu s první pomocí, je patrné, že někteří učitelé věnující se této problematice si uvědomují nedostatečný prostor pro toto téma. Jak již bylo popsáno v úvodu práce, i odborná veřejnost zdůrazňuje na neuspokojivé zařazení první pomoci do výuky. Především se poukazuje na to, že během úprav RVP v roce 2021 se snížil důraz na tuto látku a celkově se ve výuce objevuje méně. Autor práce je názoru, že výuce první pomoci by se měl věnovat větší prostor. Aktuálně je toto téma roztrženo do několika výukových předmětů. Dle autora to není nevyhovující, nicméně je názoru, že by bylo vhodné v rámci alespoň jednoho předmětu látku první pomoci podrobněji zařadit do učiva. Z rozhovorů vyplynulo, že na některých školách se podrobnější výuce první pomoci dostává především dětem zapojených do dopravní soutěže. Toto zjištění může vysvětlovat i zjištěné nedostatky ve znalosti správné frekvence stlačování hrudníku či rychlého ošetření silného krvácení.

Mimo předání základních informací první pomoci je důležité poukazovat na důležitost ochrany vlastního zdraví. U otázek zaměřených na aktivitu během poskytování první pomoci vyplynulo, že se objevují odpovědi, kde děti sice chtějí aktivně pomoci postižené osobě, nicméně zvolí takovou činnost, která je samotné ohrozí na životě. V rámci výuky by bylo proto vhodné více zdůrazňovat důležitost vlastní bezpečnosti a to především na reálných situacích. Děti si tím lépe osvojí vyhodnocovací dovednosti, aby neohrozili svoji případně i kolektivní bezpečnost během poskytování první pomoci.

V rozhovorech učitelé zmiňovali i využití externistů pro výuku první pomoci. Toto autor velmi kvituje. V rámci řešerše tématu bylo zjištěno, že celá řada nestátních organizací se tématu první pomoci věnuje a realizuje programy její výuky. V rámci této problematiky by bylo vhodné se do budoucna zaměřit na povědomí učitelů o těchto možnostech a jejich využití v praxi. Dle autora by bylo vhodné aktivní zapojení učitelů, vedení škol i zástupců těchto organizací ve vzájemné spolupráci, která by mohla obohatit výuku a zlepšit povědomí žáků.

7 Navrhované řešení

V rámci systematického zlepšení výuky první pomoci ve školách autor identifikoval několik klíčových oblastí. První z nich je zvýšení důrazu na správnou intenzitu stlačování hrudníku během cvičení nepřímé masáže srdce. Toto lze dosáhnout pravidelnými školeními, která zdůrazňují význam kvalitní techniky a opakovaným cvičením s důrazem na správnou frekvenci stlačování. Výrazným nástrojem k dosažení lepších výsledků může být využití resuscitační figuríny, která umožňuje intenzivnější trénink a kontrolu správného provedení frekvence stlačování hrudníku.

Dalším krokem je zvýšení počtu výukových materiálů. Poskytnutím žákům více didaktických materiálů, včetně interaktivních aplikací, videí a brožur, můžeme podporovat jejich výuku první pomoci. Zároveň by se měly vytvořit speciální učební materiály pro učitele, aby mohli jednoduše integrovat první pomoc do svých výukových plánů. Například instalace monitorů na chodbách škol, které by přehrávaly videa s první pomocí. By více zpřístupnila výukové materiály ve veřejných prostorách a podpořila zvýšení povědomí o pravidlech první pomoci. Tyto monitory by bylo možné využít i na prezentování dalších důležitých témat, které nejsou v rámci výuky tolik probírány, ale jejich význam je neméně důležitý.

Pro reálné posílení dovedností žáků autor navrhuje vytvoření scénářů prostřednictvím pravidelných simulací reálných situací. Tato praxe umožní žákům praktikovat poskytování první pomoci včetně stlačování hrudníku, zastavení krvácení a záchrany tonoucích. Zapojení záchranářů a profesionálů na poli první pomoci do vedení praktických cvičení a poskytování zpětné vazby může výrazně zvýšit efektivitu této formy výuky.

Zlepšení integrace první pomoci do výukového plánu by mělo být podpořeno větším začleněním této problematiky do školních osnov a učebních plánů. Zároveň je důležité nabídnout učitelům dodatečné školení v oblasti první pomoci, aby byli lépe vybaveni k vedení výuky.

Rozšíření dostupnosti zájmových kroužků první pomoci může být dosaženo nabídkou flexibilních časů a zaměřením na praktické dovednosti. Atraktivní programy by mohly posílit zájem žáků o účast na těchto kroužcích.

Zlepšení komunikace mezi učiteli, žáky a rodiči hraje klíčovou roli ve zvyšování povědomí o významu výuky první pomoci. Systematické zlepšení této komunikace a pravidelná setkání, kde by učitelé mohli prezentovat výsledky a informace o průběhu výuky první pomoci, by mohly posílit zapojení všech zainteresovaných stran.

Posledním, avšak klíčovým prvkem, je průběžné hodnocení a aktualizace programu. Pravidelné hodnocení programu na základě zpětné vazby od žáků a učitelů umožní identifikovat oblasti vyžadující vylepšení. Sledování statistik o skutečném využití první pomoci žáky a přizpůsobení výuky na základě reálných potřeb je klíčové pro udržení aktuálnosti a efektivity programu výuky první pomoci.

Závěr

Bakalářská práce se věnuje problematice první pomoci na základních školách jako klíčovému prvku bezpečnosti. Základním předpokladem pro zvýšení bezpečnosti obyvatel a celé komunity je osvojení si dovedností poskytování první pomoci již od dětského věku. Znalost první pomoci není pouze teoretickým konceptem, ale praktickým nástrojem, který může v kritických situacích doslova zachránit život.

V průběhu výzkumu byla zaměřena pozornost na vybrané základní školy v Plzeňském kraji s cílem zjistit aktuální stav znalostí dětí v oblasti první pomoci. Získané výsledky ukazují, že výuka první pomoci na těchto školách je nezbytná, avšak existují oblasti, ve kterých je možné implementaci první pomoci ještě zlepšit.

Zásadním zjištěním práce je, že znalost první pomoci má výrazný vliv na schopnost jednotlivce účinně reagovat v krizových situacích. Bohužel, existuje nízká úroveň informovanosti a dovedností v poskytování první pomoci u některých žáků. Toto zdůrazňuje naléhavou potřebu začlenění první pomoci do vzdělávacího procesu již od dětského věku. Z dotazování žáků vyplynulo, že většina žáků u modelových situací zvolila správnou odpověď. Nicméně alarmující bylo zjištění, že i u typických výukových modelových scén značná část dětí nevěděla jak se vhodně zachovat. Významně se i objevovala odpověď kontaktu bezpečnostní linky na místo okamžité reakce. Z řízených rozhovorů bylo zjištěno, že školy mají pomůcky pro výuku první pomoci, využívají externisty pro zpestření vyučování. Názorově se pak vyučující rozcházejí v názoru, zda je obsah látky věnující se první pomoci dostačující či nikoliv. Dva z dotazovaných učitelů se věnují výuce první pomoci i nad rámec předmětů a to například při projektových dnech nebo v rámci dopravní soutěže.

Cílem této práce bylo nejen analyzovat současné implementování první pomoci do vzdělávacího procesu na základních školách, ale také ověřit znalosti žáků. Autor se domnívá, že zdokonalení výuky první pomoci na základních školách přinese nejen přímé benefity v prevenci a řešení krizových situací, ale také přispěje k vytváření bezpečnějšího prostředí pro celou společnost. Hlavní cíl práce lze považovat za naplněný.

Praktická část práce využila dotazníkového šetření mezi žáky a řízeného rozhovoru s pedagogy. Tato kombinace metod přinesla komplexní pohled na aktuální stav výuky první pomoci na vybraných základních školách. Výsledky naznačují, že je třeba více podporovat pedagogy a školy v poskytování efektivní výuky první pomoci, a to nejen

v rámci povinné školní výuky, ale také prostřednictvím organizací zaměřených na celoživotní vzdělávání.

Splněn byl i vedlejší cíl práce a to konkrétně v teoretické části práce, kde autor definoval první pomoc, popsal její historii a členění. Informoval o legislativním začlenění první pomoci. Tyto informace byly také vymezeny v rámci bezpečnosti. Autor v teoretické části také uvedl a popsal nestátní organizace, které se této problematice věnují.

Celkově lze konstatovat, že první pomoc má klíčový význam ve vztahu k bezpečnosti, a práce plní svůj účel ve snaze upozornit na tuto důležitost. Získané informace mohou posloužit jako podklad pro další výzkum a rozvoj vzdělávacích programů zaměřených na první pomoc. Autor doufá, že tato práce přispěje k posunu směrem k bezpečnějším prostředí pro všechny obyvatele a zvýší povědomí o významu první pomoci ve společnosti.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. AMERICAN MEDICAL ASSOCIATION, LEIKIN, Jerrold B. a Bernard J. FELDMAN, ed. Handbook of First Aid and Emergency Care. Revised Edition. Chicago: Random House Publishing Group, 2013, 368 s. ISBN 9780804149822
2. BUZAN, Barry; WAEVER, Ole a WILDE, Jaap de. Bezpečnost: nový rámec pro analýzu. Současná teorie mezinárodních vztahů. Brno: Centrum strategických studií, 2005. ISBN 80-903333-6-2.
3. BYDŽOVSKÝ, J. 2008. Akutní stavy v kontextu. Praha: Trion . 423 s. ISBN 978-80-7254-815-6
4. BYDŽOVSKÝ, J. První pomoc. Praha: Grada Publishing a.s., 2004. 75 s. ISBN 9788024706801
5. KOZEL, Roman; MYNÁŘOVÁ, Lenka a SVOBODOVÁ, Hana. Moderní metody a techniky marketingového výzkumu. Expert (Grada). Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3527-6.
6. KURUCOVÁ, A., 2012. První pomoc: pracovní sešit pro SZŠ a zdravotnická lycea. 2., dopl. vyd. Praha: Grada. Sestra (Grada). ISBN 978-80-247-4582-4
7. LEJSEK, J. a kol. První pomoc. 2. vydání, Praha: Karolinum, 2013. ISBN 978-80-246-2090-9
8. MÁLEK, J. a kol. Lékařská první pomoc v urgentních stavech. Praha: Grada, 2019. ISBN 978-80-271-0590-8
9. Málek, J., Dvořák, A. & Knor, J. (2012). První pomoc. Univerzita Karlova v Praze, Lékařská fakulta. 120 s. Dostupné z: https://www.lf3.cuni.cz/3LF-782-version1-prvni_pomoc_2013_05_20.pdf
10. Málek, J., Dvořák, A. & Knor, J. (2012). První pomoc. Univerzita Karlova v Praze, Lékařská fakulta. 120 s. Dostupné z: https://www.lf3.cuni.cz/3LF-782-version1-prvni_pomoc_2013_05_20.pdf
11. MÍLEK, A. První pomoc: Příručka dorostu Červeného kříže. II. vyd. Praha: Společnost Československého červeného kříže, 1929
12. PETRŽELA, Michal, Daniel. První pomoc pro každého. Praha: Grada Publishing. 2007. ISBN 978-80-247-2246-7
13. TRČKOVÁ, Pavla; FRANĚK, Ondřej a VLK, Radomír. Metodická příručka pro výuku první pomoci na základních školách. 2. aktualizované vydání. Tábor: Ve škole i mimo ni, 2021. ISBN 978-80-906332-1-6.

14. Trestní předpisy: redakční uzávěrka 1.6.2022. Č. 1491. Ostrava: Sagit, 2022, 480 s. Úplné znění: Trestní předpisy: Trestní předpisy, č. 1491. ISBN 978-80-7488-530-3.
15. Trestní předpisy: redakční uzávěrka 1.6.2022. Č. 1491. Ostrava: Sagit, 2022, 480 s. Úplné znění: Trestní předpisy: Trestní předpisy, č. 1491. ISBN 978-80-7488-530-3.
16. WALKER, Ian. Výzkumné metody a statistika. Praha: Grada, 2013, s. 52-55. ISBN 978-80-247-3920-5.
17. WENDSCHE , P. a Veselý, J. Traumatologie. Praha: Galén, 2015. ISBN 978-80-7492-211-4.
18. ZEMAN, J. První pomoc. 2. vyd. Praha : Galén, 1998. ISBN 80-7484-579-5

Elektronické zdroje

1. ABC.cz: Slovník cizích slov [online]. [cit. 2023-08-20]. Dostupné na WWW:<<https://slovník-cizichslov.abz.cz/web.php/slovo/reserse>>.
2. Červený kříž. Výuka a poskytování první pomoci [online]. [cit. 2023-08-25]. Dostupné z: <https://www.cervenykruz.eu/prvni-pomoc>
3. Diakonie. O nás [online]. c2023 [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://www.diakonie.cz/>
4. Life RESCUE - záchranáři Praha, školicí středisko první pomoci z.s. Kurzy a školení první pomoci Praha a celá ČR [online]. [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://www.liferescue.eu/cs/>
5. Metody a techniky sběru primárních dat [online]. [cit. 2023-08-26]. Dostupné z: <https://docplayer.cz/217889488-6-metody-a-techniky-sberu-primarnich-dat.html>
6. Mladý zdravotník. Vím si rady v každé situaci! [online]. c2023 [cit. 2023-08-20]. Dostupné z: <https://mladyzdravotnik.cz>
7. Projekt David [online]. c2023 [cit. 2023-12-26]. Dostupné z: <https://www.projektdavid.diakonie.cz/probehle-kurzy/c-264-d-kurz-prvni-pomoci/>
8. První pomoc živě. BARALINOVÁ, Lucie. Jak správně zavolat tísňovou linku [online]. c2019 [cit. 2023-09-25]. Dostupné z: <https://www.prvni-pomoc-zive.cz/jak-spravne-volat-na-tisnovou-linku/>
9. Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání [online]. Praha, 2023 [cit. 2023-08-18]. Dostupné z: <https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/ramcovy-vzdelavacici-program-pro-zakladni-vzdelavani-rvp-zv/>

10. Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání [online]. Praha, 2023 [cit. 2023-08-25]. Dostupné z: <https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/ramcovy-vzdelavacici-program-pro-zakladni-vzdelavani-rvp-zv/>
11. Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání [online]. Praha, 2023 [cit. 2023-08-25]. Dostupné z: <https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/ramcovy-vzdelavacici-program-pro-zakladni-vzdelavani-rvp-zv/>
12. Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska [online]. c2023 [cit. 2023-08-20]. Dostupné z: <https://www.dh.cz>
13. Seznam.cz Slovník. SEZNAM.CZ, A.S. Seznam.cz [online]. © 1996–2023 [cit. 2023-10-05]. Dostupné z: https://slovník.seznam.cz/preklad/anglicky_cesky/security
14. TERMINOLOGICKÝ SLOVNÍK POJMŮ Z OBLASTI KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ, OCHRANY OBYVATELSTVA, ENVIRONMENTÁLNÍ BEZPEČNOSTI A PLÁNOVÁNÍ OBRANY STÁTU [online]. In: . s. 129 [cit. 2023-08-05]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-rizeni-a-planovani-obrany-statu.aspx>
15. TERMINOLOGICKÝ SLOVNÍK POJMŮ Z OBLASTI KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ, OCHRANY OBYVATELSTVA, ENVIRONMENTÁLNÍ BEZPEČNOSTI A PLÁNOVÁNÍ OBRANY STÁTU [online]. In: . s. 129 [cit. 2023-08-05]. Dostupné z: file: <https://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-rizeni-a-planovani-obrany-statu.aspx>
16. Záchranný kruh. Pro školy [online]. [cit. 2023-12-26]. Dostupné z: <https://www.zachranny-kruh.cz/pro-skoly/>
17. Záchranný Kruh. První pomoc [online]. [cit. 2023-08-25]. Dostupné z: <https://www.zachranny-kruh.cz>

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky ze dne 29.5.1998. In Sbírka zákonů České republiky. 1998, částka 39, aktualizované znění 01.12.2000. Zákony pro lidi – Sbírka zákonů České republiky [online]. © 2010-2023 [cit.2023-09-12]. Dostupné na WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-110>

2. ČESKO. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce ze dne 7.6.2006. In Sbírka zákonů České republiky. 2006, částka 84, aktualizované znění 01.10.2023 - 31.12.2023. Zákony pro lidi – Sbírka zákonů České republiky [online]. © 2010-2023 [cit.2023-09-12]. Dostupné na WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262>
3. ČESKO. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce ze dne 7.6.2006. In Sbírka zákonů České republiky. 2006, částka 84, aktualizované znění 01.10.2023 - 31.12.2023. Zákony pro lidi – Sbírka zákonů České republiky [online]. © 2010-2023 [cit.2023-09-12]. Dostupné na WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262>
4. ČESKO. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce ze dne 7.6.2006. In Sbírka zákonů České republiky. 2006, částka 84, aktualizované znění 01.10.2023 - 31.12.2023. Zákony pro lidi – Sbírka zákonů České republiky [online]. © 2010-2023 [cit.2023-09-12]. Dostupné na WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262>
5. ČESKO. Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu) ze dne 19.10.2000. In Sbírka zákonů České republiky. 2000, částka 98, aktualizované znění 01.07.2023 - 31.12.2023. Zákony pro lidi – Sbírka zákonů České republiky [online]. © 2010-2023 [cit.2023-09-12]. Dostupné na WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-361>
6. ČESKO. Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu) ze dne 19.10.2000. In Sbírka zákonů České republiky. 2000, částka 98, aktualizované znění 01.07.2023 - 31.12.2023. Zákony pro lidi – Sbírka zákonů České republiky [online]. © 2010-2023 [cit.2023-09-12]. Dostupné na WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-361>
7. ČESKO. Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu) ze dne 19.10.2000. In Sbírka zákonů České republiky. 2000, částka 98, aktualizované znění 01.07.2023 - 31.12.2023. Zákony pro lidi – Sbírka zákonů České republiky [online]. © 2010-2023 [cit.2023-09-12]. Dostupné na WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-361>
8. ČESKO. Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách) ze dne 8.12.2011. In Sbírka zákonů

- České republiky. 2011, částka 131, aktualizované znění 01.01.2023 - 31.12.2023. Zákony pro lidi – Sbírka zákonů České republiky [online]. © 2010-2023 [cit.2023-09-12]. Dostupné na WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-372>
9. ČESKO. Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách) ze dne 8.12.2011. In Sbírka zákonů České republiky. 2011, částka 131, aktualizované znění 01.01.2023 - 31.12.2023. Zákony pro lidi – Sbírka zákonů České republiky [online]. © 2010-2023 [cit.2023-09-12]. Dostupné na WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-372>
10. ČESKO. Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách) ze dne 8.12.2011. In Sbírka zákonů České republiky. 2011, částka 131, aktualizované znění 01.01.2023 - 31.12.2023. Zákony pro lidi – Sbírka zákonů České republiky [online]. © 2010-2023 [cit.2023-09-12]. Dostupné na WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-372>
11. ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., Zákon trestní zákoník ze dne 9.2.2009. In Sbírka zákonů České republiky. 2009, částka 11, aktualizované znění 01.07.2023 - 31.03.2024. Zákony pro lidi – Sbírka zákonů České republiky [online]. © 2010-2023 [cit.2023-12-10]. Dostupné na WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>

Seznam zkratek

BESIP - Bezpečnost silničního provozu

ČCE - Českobratrská církev evangelická

ČR - Česká republika

DAV(i)D - Další aplikace vzdělávání (interního) v Diakonii ČCE

EKG - Elektrokardiogram

IZS – Integrovaný záchranný systém

OP VK - Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

RVP - Rámcově vzdělávací program

SDH - Sbor dobrovolných hasičů

SH ČMS - Sdružení hasičů, Čech, Moravy a Slezska

Seznam tabulek a grafů

Graf 1: Otázka číslo 1: Jaké je tvoje pohlaví?.....	33
Graf 2: Otázka číslo 2: Kolik ti je let?	34
Graf 3: Otázka číslo 3: Na jakou chodíš základní školu?	35
Graf 4: Otázka číslo 4: Setkal ses s výukou první pomoci?.....	35
Graf 5: Otázka číslo 5: Uveď příklad, kde si se s výukou první pomoci setkal (např. škola, sportovní kroužek, církev, skaut atd.)	36
Graf 6: Otázka číslo 6: Kam zavoláš při dopravní nehodě?.....	37
Graf 7: Otázka číslo 7: Tvůj kamarád se drží elektrického zařízení, křičí a šije sebou. Co uděláš jako první?.....	38
Graf 8: Otázka číslo 8: Kamarádovi po zásahu elektrickým proudem nenahmatáš puls a tak začneš s masáží srdce. Jakou zvolíš frekvenci?.....	39
Graf 9: Otázka číslo 9: V podvečer na komunikaci vidíš cyklistu, který spadl z kola a nachází se za nepřehlednou zatáčkou. Cyklista má zjevně zlomenou nohu a nemůže vstát. Co uděláš jako první?	40
Graf 10: Otázka číslo 10: Jak pomůžeš cyklistovi ošetřit zlomenou nohu dle pravidel první pomoci?.....	41
Graf 11: Otázka číslo 11: Ráno, kdy je na pláži málo lidí, plaveš v moři a vedle tebe dospělý statný muž splašeně máchá rukama a křičí. Je jasné, že se topí. Co uděláš?	42
Graf 12: Otázka číslo 12: Tonoucí je na souši, nedýchá, jak mu pomůžeš?.....	43
Graf 13: Otázka číslo 13: Pokud budeš volat záchrannou službu do školy, co odpovíš na otázku dispečera „Kde jsi?“	44
Graf 14: Otázka číslo 14: Jaké pomůcky pro zvýšení bezpečnosti po nehodě najdeš v autě?	45
Graf 15: Otázka číslo 15: Kdy ukončíš hovor s dispečerem na tísňové lince?	46
Graf 16: Otázka číslo 16: Jak ošetříš krvácení z nosu?.....	47
Graf 17: Otázka číslo 17: Jak nejrychleji zastavíš silné krvácení?	47
Graf 18: Otázka číslo 18: Při resuscitaci má hlavní význam?	48
Graf 19: Otázka číslo 19: Víš kde je ve škole lékárnička?	49
Graf 20: Otázka číslo 20: Chtěl/a bys mít více výuky první pomoci ve škole?.....	50
Graf 21: Otázka číslo 21: Využil/a bys možnost chodit do zájmového kroužku první pomoci?.....	51
Graf 22: Otázka číslo 22: Využil/a jsi někdy znalosti první pomoci?	52

Graf 23: Otázka číslo 23: Stručně popiš situaci, kde jsi využil/a znalosti první pomoci.
.....53